

METHODVS
TOTIVS CONTRO-
VERSIAE VBIQVITARIAE
breuis & perspicua.

IN USVM STUDIOSÆ
Iuuentutis modestè instituta.

DAVIDE PAREO AVTORE.

Casparg. Heckenbachig
Lupb. Wittgensternig
me suis camarades
ao 648. 27 Junij

NEOSTADII PALATINORVM,

Typis Matthiae Harnisch.

clō. Io. LXXXVI.

AD PANTACHVM.

Non de vi, neque veritate Christi;
Lis de Corporis est Vbiquitate:
Hanc verbo inficior Dei probari:
Hoc Ecclesia postulat doceri.

Tu prunas, cuneos, acinacesq;
Candentes, titulosq; grandiores
Maiestatis, & unionis, & quid
Non? totas etiam vetustiorum
& Magna voce sonas Patrum phalanges.

Mox & Nestorios & Arrianos,
Atque hostes Deitatis esse Christi,
Qui non ad stomachum tuum fatentur
Κοινότητ' ἰδιωματῶν realem,
Ignari auribus occinis popelli,
Jam de, Panthache, dic ubiquitate.

ILLVSTRIBVS ET GENEROSIS
Dominis.

D. HVLD RICH O, BARONI
A KAVNIZ, DOMINO IN AVSTER-
liz & Zdaniz, &c.

E T

D. GODISLAVO SEV BOHVCHVVALO,

Baroni à Nacbod, Domino in Dáwnowiz, & VVofckow-
stein, &c. Dominis & Patronis suis be-
nignissimis.

OGITANTI MIHI DE VESTRO
ad nos accessu, Illustres ac Generosi Ba-
rones, simulq; consideranti statum con-
ditionemq; hoc tempore nostram, ali-
quoties in mentem venit memorabile
fortitudinis Christianæ exemplum illud,
quod Ruffinus de Edeffenis recitat. Hi cum Valentisty. *Histor.*
rannide templis eiekti, in campo conuentus agere sole. *Eccles.*
rent, neq; ignorarent, missum ab Imperatore præfectum *lib. 2.*
esse cum manu armata, qui eos postridie opprimeret, *cap. 5.*
nilominus gregatim omnes manè ad locum consuetum
conuolarunt, currentes ac festinantes, tanquam vereren-
turne qui deessent ad mortem. Ibi præfectus dùm ad la-
nienam proficiscitur, fortè mulierem cum filio paruulo
conspicatus ita festinam & properam domo sua prorum-
pere, vt nec clauderet ostium, atque percussus speculaculo,
eam ad se adduci iubet, & quò. inquit, mulier infelix
cum filio properas tam festina? Tum illa, ad campum
ait, quo Catholicus populus conuenit. At non, inquit
ille, audiuiſti, præfectum omnes iam, quos ibi reperit,
interfecturum? Audiui equidem, respondit mulier, &
ideò festino, vt ibi ipsa etiam reperiatur. Et quò, inquit,
paruulum istum trahis? vt & ipse, ait, martyrium conse-
qui mercatur.

Præclarum sanè pietatis & constantiæ Christianæ exemplum, cuius, inquam, mihi in vos intuenti aliquoties in mentem venit. Haud enim segnius vos etiam quasi ad martyrij coronam nobiscum capeffendam prope-
 rasse videmini, qui in hanc scholam & Ecclesiam nostram extàm longinquis oris accedere non dubitastis hoc tempore, quando in eius perniciem non vnus tantum Valens, sed totus conspirauit mundus: nec vnus tantum ad oppressionem mittitur præfectus, sed omnes, quotquot contra veritatē Antichristi auspiciis merent, emissarij, incendiarij, sicarij, sophistæ, similesque furia publicè priuatimq; submittuntur, vt profectò quotidie nobis cogitandum sit illud Tiresiæ Sophoclei.

In Antig. Φόβος βεβῶς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς ἡμετέρας: ac si hostium rabie & cruentis machinationibus salutem nostram metiamur, hoc totum triennium, quo purior doctrinæ de Persona & Cœna Domini nostri Iesu Christi professio Palatinatui quasi postliminio restituta fuit, millies perierimus.

Romæ iam pridem in nos strinxit sui anathematis fulmen *ὀκνηρότατος* ille seruorum seruus, filius perditionis Antichristus: idem incendia ciuiliū bellorum non modò ad Rheni ripas, sed ad parietes vsq; nostros per suos coniuratos iam produxit, & horribili furore vicinorum iugulis gladios cruentos tantum, non in conspectu nostro quotidie intentat.

Nihilo clementius Vbiquitaria factio nos tractat, quæ cum crudelissimo dissidio tantum in nos odiū exercet, vt non dicam Antichristi Romani, & Iesuitarum, sed ipsorū Constantinopolitanorum amicitiam citius quàm nostram toleret ambiatq;: nec se illud aliter satiare posse ostēdit, quàm si, quod solum adhuc restat, crudelitatis suæ ministros inueniat, qui ferro flammaq; causfam eius nobiscum disceptent.

Et tantorum vos periculorū obtutus nequicquam abster-

absterruit? Sed venistis: nec venistis modò, sed alacribus animis, fortesq; hîc commoramini, quasiq; expectatis, communem experiri sortem nobiscum parati? nec expectatis modò, sed tùm ea, quam in capeffendis ingeniorû cultibus præstatis diligentia, tùm illo etiam mirifico concionum sacrarum studio, verâq; pietatis ardore, quo estis cõspicui, vniuersam vrbem aulamq; nostram in magnam traducitis admirationem? vt profecto hîc mihi in incerto sit, vestramné potius Generosam indolē suspiciam collaudemq;, an heroicam pietatem, excelsumq; animum Generosorum parentum vestrorum, quibus parum est, domi in Morauis, vetustis Marcomannorum sedibus, inter tot mundi odia, rerumq; discrimina, sanam & incorruptam Euangelij doctrinam patrocinio suo vindicare: ni etiam vos quasi testes obsidesq; sui cum harum Ecclesiarum fide consensus huc ablegarent.

Sed vicit in vobis omnem periculi metum coelestis veritatis studium & professio. Huic enim vos totos consecratis, cùm satis sciretis, ex ore Seruatoris Christi, eam *Ioh. 15. 20.* optimo Dei consilio perpetuis mundi odiis premi, publicè traduci, & variis semper fortunæ telis propositam esse: opprimi tamen, conuelli, & expugnari nunquam. Quid enim in nobis desiderat Antichristus? & qua tandem causâ tantas in nos irarum minas infernus euomit? An nō ea sola, qua Draco ille magnus, & antiquus serpens *Apostol. 12.* mulierem parturientem iam olim est persecutus? Quod si enim bestiam, quæ potestatem suam à Dracone accepit, adorare vellemus, & seruituti illorum, qui sanandæ lethali eius plagæ *σφα φάρμακα* ad vulgi applausum admovent, nos mancipari, sustineremus, hominum potius auctoritatem, quàm vnius Christi magisterium obseruantes: nã nos blanditiis suis egregiè, *ῥῶσιν ἐν κρατῆρι φιλοτισίῳ*, mox demulceret mundus.

At potius ruat ille, & fremat, vt lubet. Victoria quæ vincit mundum est fides nostra: ac si *ζῶ τῷ δικαίῳ μέγ' 1. Ioh. 5. 4.*

ἔστιν φρονεῖν: & Mens bona regnum est, vt Poëta loquitur: quid trepidabimus, aut minas istorum magnoperè extimescemus? Inuictatati stabitq; sua veritas mole: nec contra eam portæ inferorum præualebunt: quin imò, quantò premittitur magis, tantò vires acquirit maiores; sicut de virtute præclarè dixit Aristoteles: ἐν ταῖς δυστυχίαις διαλάμπει τὸ καλόν. Et sicut tota Ecclesia in tot mundi tempestatibus, humanis viribus hætenus non stetit: ita profectò fatendum nobis est, & nolint velint fateantur oportet inimici omnes, non sua clementia, nec nostra potētia, sed admirabili Dei Opt. Max. bonitate in omnibus adhuc terræ angulis residuos esse aliquos veritatis patronos & professores: nec humanum, sed diuinum planè opus esse harum præsertim Ecclesiarum quantulamcunque respirationem.

Eth. lib. 1.
sap. 10.

Quare non est etiam, Generosi Barones, cur vos percellat istæ diaboli larvæ, quibus carnem nostram tertrat: quò minùs in cœpto pietatis studio, verazq; doctrinæ professione strenuè proficiatis, & proficere pergatis. Hoc potius cogitetis velim, diuino quodam consilio vos hoc dubio rerum statu ad nos appulisse, vt diuinæ etiam clementiæ ac potentiæ singularis spectatores essetis, atq; testes, cuius consideratione deinceps per totam vitam meminere, quid sit è cælo tantum pendere.

Nec est profectò, quòd ad labefactandos piorum animos tristem illam Edessenorum historiam pertinere, existimetis. Et si enim horrendum est, audire Valentem Tyrannum rixantem cum suo præfecto, eundemq; pugno percutientem, quod non fuissent Christiani ex campo etiam, sicut iusserat, deturbati: triste etiam videre præfectum cum armata manu ad lanienam piorum proficisci: tamen vicissim nos consoletur admirabile illud diuinæ prouidentiae exemplum, quòd non modò subito vnus mulierculæ voce & consrantia, præfecti illius armati conatus franguntur, sed eius etiam oratione Imperatoris venia

sanía sic expugnatur, vt à cæde Christianorum protinùs
desistat. Ita nimirum consuevit Deus *ὡς ἀπὸ μηχανῆς* suc-
currere piorum saluti, & compescere hostium furores,
quandò res sunt deploratissimæ.

Cæterùm non totum aut solum hoc est, quod in Ec-
clesias nostras machinatur Satan: sed, vt perpetuò du-
plex habuit satellitium, quo Ecclesiam pessundare co-
natus est: vnum Tyrannicum, externa vi potentiaq; ar-
matum: alterum Sophisticum, ad mendacia, calumnias
& Sycophantias compositum, priore illo longè pestilen-
tius; siquidem verè Aristophanes dixit: *ἐν ἐστὶ σου φάσις
δῆγμα* Ⓞ: irà non cessat, Deo pro immensa sua bonitate,
violentiam sanguinariorum adhuc reprimente, multos
iam annos. Veram & orthodoxam de Persona Christi, &
sacra Coena doctrinam, quam ex verbo Dei hausimus, &
cum rectè sentientib⁹ tam vetustis quàm modernis Theo-
logis profitemur atque defendimus, putidissimis menda-
ciis conspurcare, quibus eam non modò in odium vulgò
adducat, sed & totam opprimat: & quidem id agit nunc
multò, quàm hactenus, maiori conatu. Quoniam enim
Bergensis Concordiæ paradoxa, de fictitia trium aut qua-
tuor diuinorum idiomatum in carnem *ἐκχυσας*, seu, vt lo-
quuntur, reali, abstractiua & non reciproca cum carne
communicatione: de reali item corporis Christi in cru-
stulis Eucharistiæ subsistentia: & orali eiusdem mandu-
catione, piis iuxta & impiis communi, improbamus: an-
tiquam verò Ecclesiæ doctrinam de communicatione
idiomatum, de vtriusq; naturæ veritate & distinctis pro-
prietatibus, deq; Spirituali carnis Christi in Coena præ-
sentia & participatione, constanter asserimus: Deus bo-
ne, quæ scommata, quas calumnias, quæ monstra menda-
ciorum Sophistæ maledici in nos non euouerunt, &
strinxerunt hactenus? Ad quæ licèt à nostris sepè non mi-
nus solidè quàm modestè pro veritate responsum sit:
tamen cum Mæfones illi rem eò iam deduxerint, vt præ-
ter

ter satyrica ipsorum scommata, nihil in Ecclesiis audiri, legi & credi oporteat: hoc solum profectū est, vt quantò se premi cōstringiq; arctiùs veritate sentiunt; tantò nunc maiori cum rabie docti passim indoctiq; in Sacramentarios, quos vocant, debacchentur: nec vereantur ex Alcorani Azoarīs in Cathedris ad vulgus declamitare, vt Arianas & Turcicas blasphemias à nobis defendi, tota Germania credat.

Ex his est Herdecanus ille, quisquis sit, terræ filius, Sycophanta omnium audacissimus, qui nuper emissò libello, ex falsissimis hypothesibus conflato, cum Tubingensium eiusdem monetæ præfatione, Arianorum, Mahumetanorum & Nestorianorum stercora, maiori, quàm quisquàm alius, impudentia nobis aspergere conatus est. Et si autem non deerunt, qui os illud impudens compe-
f. scant, si modò nō indignum est, tam crassa mendacia confutando, vel vnicam bonā horam malè perdere: maximè cū inter plurimas Apologias nostrorū, extet doctissima illa Heidelbergensis Ecclesiæ, de vnico vero Deo in tribus personis, de persona Christi, & de coena Domini Confessio, qua tam puridæ calumniæ iam olim solidissimè sunt confutata: tamen hīc quæso pedem aliquantis per figamus: & quibus nixi rationibus Tubingenses horribili vultu quasi classicum dantes tragicè tandem exclament. *Hæc est vera Turcica religio fides, & confessio, quam Calviniani nunc apertè profitentur: paucis dispiciamus.*

Repetunt primò *δογματιαν* duorum leuissimorum hominum, qui ambitionis & inuidiæ cestro perciti, vnotum est, annis ab hinc sexdecim à nostris Ecclesiis ad Arianos transierunt.

Atqui sepiùs iam est responsum, *ἀγίασμα* falsum esse, quod assumunt; omnes esse hæreticos, ex quibus hæretici egrediuntur. Quid enim fieret sanctissimo Apostolorum collegio, ex quo non vnus modò Iudas, sed Nicolaitæ & Antichristi plurimi, Iohanne teste, prodierunt? An ideò
atro

Dr. Zuercher
VB.

atro notabunt calculo Ecclesiam primitiua, quia ex me-
dio eius sinu, Ebion, Cerinthus, Samosatenus, Arius, & o-
mnes omnium hæreseon coriphæi exorti sunt: Quin po-
tius cum Apostolo pro veteri & pro nostra Ecclesia re-
spondemus: *Ex nobis egressi sunt, quia ex nobis non erant: 1. Ioh. 2. 19.*
nam si fuissent ex nobis, mansissent utiq; nobiscum: sed hoc fa-
ctum est, ut patere et non omnes esse ex nobis. Itaq; ipsi apo-
statæ perfidia sua doctrinam nostram ab hac calumnia sa-
tis vindicarunt. Si enim eramus Ariani, non erat, cur à
nobis ad illos deficerent. At *ὑποστασις* est ab vna parte ad
aliam dissidentem consultò facta discessio. Denique se-
cum Vbiquitarij habitent, & cogitent, quorum fratercu-
li fuerint Fran. Davidis: Chr. Francken, & alij tam Aria-
næ sectæ, quàm Pontificiæ Idolomanix defensores: sic
æquo Marte faciliè ex hoc campo discedemus.

Secundò, negare nos inquit, in Christum Homi-
nem confidendum: ac docere, non ad Christum homi-
nem, sed ad solam Deitatem adorationem religiosam di-
rigendam esse: eò quòd ad creaturam dirigere inuoca-
tionem. siue in Vnionem, siue extra Vnionem personalem,
Idololatria & blasphemia sit.

Hæc calumniosè & sophisticè in nos dicuntur. Nemo
enim vnquam ex nostris dubitauit, in Christum Homi-
nem confidendum, eundemq; religiosa λατρεία colen-
dum & inuocandum esse, cum sit verus & æternus Deus,
Neque D. Danæus, qui hanc litem cum ipsis agitauit, so-
lam Deitatem adorandam: sed solam Deitatem propriè
& per se causam atque obiectum adorationis esse: car-
nem verò etiam adorari quidem eadem cum λέγω ado-
ratione propter Vnionem, tanquàm Filij Dei carnem; per
se autem, quatenus caro & creatura est, non adorabilem,
sed adorantem naturam esse, cum Cyrillo scripsit. Hæc *Ad Theod.*
si Turcica doctrina est, Turcæ fuerunt Augustinus, Dama-
scenus & pleriq; Patres: & Turcæ sunt Apologetæ Erfur-
tenses, qui totidem verbis, in eandem prorsus cum D. Da-

):(

næo

2. adoratione
Christi quid
nisi deum

VB

Apolog.
p. 21.

næo sententiam, inquit: *Dicimus ac docemus carnem seu assumptam humanam naturam Christi, absolute & secundum se etiam in ipsa Vnione personali, quatenus quidem nuda creatura esth consideratam, adorari neq. posse neq. debere.* Hæc profectò est, ipsissima D. Danzi de adoratione sententia, quæ aliis nullis, quàm quibus ipse est vsus, rationibus, defendi potest. Quod si Turcica hæc fides est, cur eam Apologetæ profitentur? Si Orthodoxa, cur eam isti vt Turcicam sugillant? Et qua tandem conscientia Hypocritæ isti de adoratione carnis Christi disputant, quam in pane Eucharistico adorare nolunt? sed de adoratione plura in Methodo.

Addunt tertio, nos tropum fingere in phrasi: Homo est Deus: & sub vocabulo Homo, non verum hominem sed Deum intelligere: eoq. negare, hunc Hominem Iesum Mariæ Filium esse Deum, quod Turcicus Alcoranus apertè faciat: eoq. ex Christo Deum tropicum facere.

Hæc insulsißima etiam calumnia est. Tropum nostri in hac phrasi: Homo est Deus, alium nō agnoscunt quàm etiam in hac: Homo Christus est æternus, ante Abrahamum, immensus &c. & in his: Deus est Homo: ex semine Abrahami, crucifixus, mortuus: nempe, *ἡρώδης ἀνιδόσεως*, Damascenum securi, qui vt ipsi aduersarii narrant, prolixè docet, cum alterius naturæ vel denominatio vel proprietas alteri tribuitur, idq. in concreto: *ἡρώδης* hunc esse *ἀνιδόσεως* seu alternatæ attributionis vtriusque naturæ, alterutri propria vicissim reddentis propter *ἰσοδότησιν* identitatem.

An verò propterea Christus erit Deus tropicus? Quid si nos colligamus ex ipsorum sententia, Christum esse Deum inusitatum, eoq. improprium & figuratum: quia phrasis illa ipsis inusitata est? Inusitata autem reuera est impropria eoq. figurata. Quis huiusmodi collectionem non videat habere fallaciam accidentis, dùm à *ἡρώδης* attributi & subiecti, quæ est logicum prædicationis *πάλαι* ad

10
Cum in inusitatum
in usitatum q. m.
Damascenus Lib. 3.
in inusitatum cap. 4.
orth. fid.

tionem, quam Ariani neſcunt: Genitum eſſe: & ab æter-
no eſſe: Et quam nos ex ſcripturis vrgemus: Creaturam
ſinitam eſſe: & vbique eſſe, Et alia hæc: Quæ in aliquo ſer-
tio cõueniunt, inter ſe conueniunt: ex quo lubrico prin-
cipio omnes ferè ſequentes calumniæ dependent: Verbi
cauſſa: Docemus ac credimus: Chriſti corpus loco & ter-
minis ſuis ſinitum & circumſcriptum eſſe: idola fugienda
& tollenda eſſe: blaſphemos puniendos eſſe. Idem, inquit
Sycophanta, credunt & faciunt Ariani & Mahumetani.

At ego ſubſumo, ipſum Spiritum S. & Eccleſiã vniuer-
ſam id credere & facere. Quid hinc conficiatur, ipſe vide-
at. Sic Deum & prouidentiam eſſe, mundum à Deo con-
ditum eſſe, mortuos ſuſcitandos eſſe, bonos præmia ma-
los poenas manere: quin & ter tria nouem: & hominem
animal etiam blaſphemix Turcicæ fuerint, eò quòd hæc
à Turcis etiam creduntur. Quin omnia Turcica & Ariana
fuerint, quæ aut naturæ vi aut rationis luce adducti Aria-
ni & Turcæ vera eſſe cum ſanis hominibus credunt.

Sed non eſt opere precium, cum iſtis Stercoribus cer-
tare. Subeat ipſe potiùs cum Theologica ſua Facultate
honorum ac poſteritatis iudicia, atque experiatur: Vbi-
quitaria: nec cauſſam tam putidis mendaciis ſatis benè
munierit: an noſtram cauſſam vehementer labefactarit:
an denique Turcas, Arianos & Neſtorianos, potiùs hoc
beneficio demeruerit, quòd tantò ſtudio argumẽta ipſo-
rum, quæ proſecto rudiores facilè implicent, abſq; ſolu-
tionibus publicè illuſtranda ſumſit: quòd pluribus Azo-
ris Turcici Alcorani, quàm Scripturæ Sacræ ſententiis
maledicum libellum exornauit: quòd deniq; non dete-
riorem agnoſcit in Alcorano doctrinã de fide, & Paſchale
ſeu carnis Chriſti in Sacra cœna manducatione Spiritua-
li: de Baptiſmate: de cælo beatorum, de verbi diuini au-
thoritate, & ſimilibus fidei Chriſtianæ capitibus: quàm eſt
ea, quæ ſonat in noſtris Eccleſiis: quam blaſphemiã Deus
ſuo tempore vindicabit. Næ igitur Turcicus hic Azaori-
ſta

ita aut̃ ἀγαθὴν ἀγαθίδας ab Alcorano: & Ariani ex Transylvania acclamabunt ei: ἡ γλῶττα τῷ κήρυκι. Hoc scilicet est: Fletere cum nequeant superos Acheronta mouere. Sed ô miseram Germaniam, cuius aures Alcorano tam familiariter omnes cathedræ circumsonant: cui omnes propè officinæ libraræ Azoaræ Turcicis nitent: cui deniq; Constantinopolitanorum amicitia tantis impensis, tantaq; ambitione quæritur. Quam inactuo, ne verum In Antig.

Τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐστὶ λὸν
 Τῶδ' ἔμμεν, ὅτε φρίνας
 Διὸς ἀγὰ πρὸς ἄπαν
 Πράττει δὲ ἐλυσσὶν
 Χρόνον ἐκπὲς ἄλγος.

Ad vos flecto, Generosi Barones, quibus has quærelas deploro, non vt conturbem, aut strenuè pergentes in veræ pietatis & fidei cursu retardem, sed potius, vt ea, quæ moram & impedimentum aliquod afferre poterant, ex pedibus remoueam, animosq; vobis contra Sycophantarum morsus præmuniam, quibus nihil est in religione pestilentius. Pergite igitur, quæ coepistis via, in veræ doctrinæ & humanioris literaturæ studio, cuius præclarum habetis moderatorem doctissimum virum D. Fridericum Preglerum: neque quid mundus agat, aut vulgo placeat, auscultate. Nam vt Platonicū illud habet, ἐκ εἰς αὐτοδαίους διδασκάλους κατὰ φύσιν, εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρειν. Solum Dei verbum pro fidissima Cynosura fidei vestræ, in oculis semper habete: controuersiarum præcipuarum momenta ex Scriptis modestorum hominū suo tempore cognoscite: ac si lubet, hanc etiam methodum meam adiungite, quæ an, quod facere conatus sum, totā controuersiam Vbiquitariā, alioqui vastissimam, & disputationū varietate satis intricatam, complexus sim, aliorum fuerit iudicare. Modestiam aduersarij: ordinem & perspicuam breuitatem Iuniores fortasse non desiderabunt: Styli elegan-

tiam si requirerent doctiores, ipsa argumenti qualitate veniam me consequi posse confido.

Vobis autem; Generosi Barones, ut has meas primitias consecrarem, effecit tum illustri ille dignitatis ac nobilitatis vestrae Splendor quo Kauniforum & Nachosiorum clarissime inter Morauos familie vestra indole ac virtute, per totam Germaniam iam innotuerunt, celebreque euaserunt: tum vero admiratio heroicae grauitatis ac modestiae singularis, & quod caput est virtutum laudisque vestrae, praeclarae pietatis, fideique concionum Sacrarum, in quo, ut emulum, fidumque ~~reuerentius~~ habetis Illustrum & Generosum D. Stanislavum Comitem Ostrorogium &c. benignum ac fortem aliquando futurum in sua Polonia, doctrinae purioris assertorem atque nutritum: ita profecto, ut nunquam fiat Segniores, sed strenue proficiatis pergatisque sedulo vobis est annitendum.

Auxilium meum erga vos studium, nostrae & Morauicae gentis non modo vicinitatis, sed & auidae cognationis consideratio. Nam à prima statim origine Quadi & Marcomanni, quorum illos Silesiae inferioris circa patriam meam, hos Moraviae eius, quae proximè illam attingit, populos fuisse, dubium non est: regem eundem Morobandum, à quo Moraviam dictam esse volunt, coluere: Postea etiam, rex Moravorum Zvvanthocopius, Bohemiam, Poloniam Silesiamque imperio tenuit, annum circa Christi 900. qui tandem ab Arnulpho fortissimo Romanorum Imperatore ingenti, praelio superatus, & regno excussus, in cretum secessit, ubi Christiani cuiusdam eremitae contubernio usus, ad Christi fidem conuersus, vitaque functus est: Prouinciae autem eius proprium quaeque ducem sibi constituerunt: atque ab eo tempore Moravi Christianam fidem docente eos Methodio colere occoeperunt. Maior autem coniunctio à Georgio Podiebratio Bohemiae rege facta est. Is enim, Friderici Imperatoris auctoritate ex filiis alterum Victorinū Marchionem
Mora-

Moravia, cuius virtus & fortitudo bellica pro parente,
contra Matthiam Coruinum fuit illustris: alterum Hen-
ricum Ducatus Monſterbergenſis, ad quem patria mea
antiquo iure ſpectat, Principem creauit, heroem auctori-
tate & potētia inter Principes Sileſios haud poſtremum,
vt ex hiftoria belli Glogouienſis, cuius celebris eſt apud
noſtros memoria, liquet. Iſta cognatio Principum pro-
uincias noſtras arctè coniunxit: & hodie etiam vtraque
eundem Regem agnoſcit. Spero itaq; & non ſine cauſa
veſtrum me hīc quaſiuiſſe patrociniū, & non ingra-
tam vobis, hanc meam qualem cunq; in vos obſeruan-
tiæ reſtitutionem futuram. Valete, & patriæ atq; Ec-
cleſiæ in Heroas pietate animiq; robore præſtantes cre-
ſcite. Ex meo Muſæo Heidelbergæ Calend. Sextil. Anno
ſeruatoris Chriſti *Γεωργίου* M. D. XXCVL

V. G. E.

dediſſimus

*David Pareus Francoſenens.
Siles.*

Errata.

Pag. 1. lin. 16. pro. & lege. &c. sic pa. 6. l. 29. pa. 9. l. 15. p. 10. l. 23. & 32. pa. 17. l. 11. pa. 20. l. 5. Pag. 4. l. 21. siue generica. pag. 5. l. 17. ignorat. Pag. 7. l. 6. praefocetur. Pag. 8. l. 23. docendi causa. Pag. 9. l. 16. nibilest. Pag. 11. l. 14. est proprium. Pag. 14. l. ult. ulterius: Pag. 19. l. 15. arctior. pag. 22. l. 22. officium peregerit. Pag. 23. l. 1. sua distin. pag. 26. l. 1. salutarem. Pag. 27. l. 20. sedere dicuntur: s. in mutuis contrum locu. Pag. 30. l. 14. sed in una: pag. 31. l. 16. tribuit. Pag. 32. l. 30. sit praed. Pag. 41. l. 11. explicari. l. 12. succi, pag. 30. l. 10. cum Orthod. l. 21. de omnib. Pag. 51. l. 18. quacunque. pag. 54. l. 26. sed & Dei. l. 31. sim affectus.

TOTIVS CONTROVERSIAE
VBIQVITARIAE BREVIS ET PERSPI-
CVA: IN VSVM STUDIOSÆ IYVENTVTIS
modestè instituta.

QVAM varia omnibus temporibus extiterint in Ecclesia de religione controuersia, non est instituti mei commemorare. Quis enim hydra illius Antichristiana capita facile numerauerit: aut numerare non cohorrescat? Grauiſſimè olim Ecclesiam concusserunt certamina cum Samosatemijs, Sabellianis, Arianis, Macedonianis, Manichæis, & similibus monſtris, de diuinarum personarum Trinitate in una essentia: de aeterna Christi Mediatoris Deitate, veraq; eiusdem humanitate. Nec minus grauius eandem his temporibus passim infestant recentes controuersia cum Pontificijs, Anabaptistis, Suenfeldio, Flacianis & de Scriptura sacra utriusque Testamenti autoritate & perfectione: de iustificatione fidei: de bonis operibus: de peccato originis, alijsq; quamplurimis doctrina Christiana capitibus. Sed has omnes tanquam exoticas, & à quibus Ecclesia nostra magno Dei beneficio hætenus immunes sunt, libenter missas facio: nec temerè mouendas esse iudico, nisi quantum Scholastica docendi ratio postulat ac permittit ijs, qui multo rerum diuinarum vsu exercitationeq; sensus habent in Scriptura confirmatiores.

Varia de
Religione
controuer
siaz.

Domesticas controuersias duas habemus nobiliores, *De ubi* Dux controuersia domestica
quitate, ut vocant, seu omnipraesentia carnis Christi: & de orali
eiusdem in Cæna manducatione. Ex his posterior priorem non ita
ante multos annos peperit, eò quòd Assertores corporalis praesentia
carnis Christi in pane Eucharistico, desperantes dogmatis sui ex
verbis Cæna defensionem, & compendio sibi utendum esse existi
mantes, ex ubiquitate multipraesentiam, & rursus illam ex ista
demonstrare occæperunt: Pontificijs interim antiquam de perso

METHODVS

uali vnione Ecclesia doctrinam retinentibus & ipsoꝝ hactenus nobiscū contra nouatores illos defendentibus. Quamquam autem de utrāq; plurima extant doctissimorum virorum scripta, & clarissimus ac reuerendus vir D. Georgius Sohn, collega mihi carissimus, publicè iam in controuersiarum istarum explicatione magnacum dexteritate studioq; versatur, vt vix aliquid de amplissimo hoc argumēto alijs relictum ampliùs esse videatur: Spero tamen me neq; ingratam neq; omninò inutilem prastiturum esse iunioribus operam, si qua ab alijs de causa, quam vocant, vbiq; uaria prolixius disputari solent, breuissima methodo explicata omnia vsq; τὸ τέλος & quasi in tabula, vt dicitur, oculis eorum subiiciam.

Tria metho-
dica ca-
pita.

In omni disceptatione, primum est, vt quid causam faciat id quod statum vocant, obseruetur: Proximum, vt quid & cur affirmandum, negandumue sit, cogitetur: Postremum, vt paria aduersaria paralogismi, h.e. fucosa specie veri falsum concludentes rationes, diligenter pensitentur. Quando enim de questione non rectè constat, sed de nuptijs quarenti de naufragio respondetur, ineptè & quidem non raro acerrimè disputatur, sed conuenitur nunquam. Reliqua duo ad parandam scientiam veri à quæstione necessaria pertinere, est manifestum. Ad hac igitur capita reuocari omnes controuersia etiam Ecclesiastica debent.

Non graue est de
veritate et omni
potentia Christi

De statu itaq; Eucharistica controuersia (vt hanc pro suo iure vsq; τὸ τέλος breuissimè pramissam) cum primum quaritur, dicunt aduersarij nobis, controuerti de veritate & omnipotentia Christi, deq; vera carnis eiusdem in Cæna praesentia & manducatione. At nihil horum nobis quidem est controuersum: quippe qui summa profanitatis esse arbitramur, de hisce ambigere. Hac verò sunt, quæ in quaestione potissimum versantur: An corpus & sanguis Domini in pane & uino realiter adsint: An ore manducentur: & quidem etiam impiorum. Nos hac omnia vti aliena à tanti mysterij ratione inficiamus, ac repudiamus: credimus verò ac profitemur, in Cæna corpus Christi verum verè sic adesse, sicut manducatur: manducari autem non ore, sed fide à solis fide-

Status con-
trouersia
Euchari-
sticæ.
An corpus et
sanguis in
pane et uino
realiter adsint?
An ore manducantur
et quidem impiorum?

CONTROVERSIAE VBIQVITARIAE. 3

fidelibus: non in pane, sed in promissione gratia pani annexa: Pri-
imum quidem, quia omnes non caci vident, verba Christi: Hoc est
corpus meum: Hoc est sanguis meus: nihil eorum sonare, quae illi
astruunt. Non enim ubi sit corpus & sanguis Domini: sed, quid sit
panis & vinum in hoc usu, docent. Sunt etiam verba promissio-
nis gratiae seu Evangelij, teste Apologia Augustana confessionis, &
Sanis Theologia omnibus. Non igitur res promissas, Corpus vide-
licet & sanguinem Domini, ori aut manibus, sed fidei nostra pra-
sentes sistunt exhibentq̃. Tum dicitur Ἀλλὰ τὰ αὐτὰν eadem illa quae ad-
 versarij asserunt, dissident à natura Sacramentorum, quae sunt si-
 gna visibilia inuisibili gratia: ac, ut rectissime quidam scribit:
 promissiones Evangelicae, certa externa ceremonia vestita: unde
 & ab Augustino verba visibilia passim vocantur. Quid igitur
 promitterent, cōferrent aut obsignarēt impijs, fide promissionem
 non amplectentibus? Sed non est instituti mei rationes hic cumus-
 lare sententia nostra, sexcenties à plurimis doctissimis hactenus
 demonstratas. Hoc tantum addo: ne quidem ex decimo Augusta-
 nae confessionis articulo vel sex Alembicis elici posse praesentiam
 corporalem in pane: manducationem oralem, & impiorum: siqui-
 dem in τὸν εἰς & declarationes posteriores spectentur.

Rationes
nostrae.

De vero
Sacramen-
torum usu.

D. Herebr.
in Comp.
The.

Praesidium corporalis praesentia & manducationis oralis in
verbis Christi hactenus queritur. At ea corpus aliquod in pane
latens ignorant: ipsum verò panem visibilem, quem fractum da-
bat discipulis, & ipse comedebat Dominus, Corpus Christi: pocu-
lum visibile sanguinem Christi esse sonant: nec aliud in τὸν in ater-
num extundetur: ipsi etiam Pontificijs, & olim Luthero testi-
bis. Panis igitur corpus Christi est: aut κατὰ τὸ πρῶτον, h. e. rei veri-
tate, & transsubstantiatione, quod Pontificij contra naturam Sa-
cramenti, & contra Augustinum sentiunt, aut κατὰ τὸ Ἀλεγορικόν,
h. e. significante mysterio, quod nos cū Augustino, imò cum veri-
tate statuimus. Tertium hic nihil est, nec demonstrari potest, quod
cum verbis Christi ullaratione congruat.

Rationes
adversarij

In Senten-
tias Pro-
specti.

Doctrina Sacramentorum in Scripturis tradita, an aliquid,
& quantum faucat corporali praesentia & manducationi orali

corporis Christi, inuisibiliter in pane praesentis: nondum satis inter huius assertores conuenit. Ideo plerique totam omittunt: alij frigidè attingunt. Apologeta etiam Erfurtenses sepultam planè vellent: idè negant definiri Sacramenta, nisi aliquatenus à causa efficiente & finali seu effectibus (ut ipsi loquuntur) posse. Omnes enim vident, natura Sacramentorum rectè ex scripturis explicata & stante: si Cæna Sacramentum sit, protinus euanesce-
re phantasmata, quæ de orali manducatione corporis Christi comminiscuntur. Nec desunt, qui sub nescio quo prætenu quæuocuias ipsam Sacramenti vocem ex Ecclesia explosam vellent.

Commo-
 nef. pag.
 27.

Et huc pertinent omnia ferè, quæ ab Apologetis capite quinto contra Admonitionem Neostadianam disputantur. Corporalem enim praesentiam, & oralem manducationem corporis Christi in Cæna, pro ex- & perpetuò opponunt omnibus ijs, quæ de Sacramentorum definitione: appellationibus, re significata, differentijs, usu legitimo, & regula Sacramentalium locutionum Admonitio docet. Quis verò non videat, hanc esse manifestam principij, ut vocant, petitionem? ac si vera bonaq; sit instantia, omnind consequi, vel præter Cænam Domini Sacramentum in Ecclesia nullum esse, nec fuisse unquam: vel si sint alia, Cænam ex eorum albo expungi oportere? Systatica enim sine generica Sacramentorum differentia, (quæ est, obsignare promissionem gratia seu beneficia Euangelij fidelibus per signa visibilia) secundum illos, Cæna non conueniet: vicissim, specifica Cæna Domini differentia (quæ est, illorum opinione, realis praesentia, & oralis manducatio corporis Christi in pane, fidelibus iuxta & infidelibus communij) non modò ignota, sed etiam aduersa erit toti Sacramentorum generi.

Talia sunt, quæ ex patribus Orthodoxis plurima sua lenticula aspergunt pigmenta: quorum tamen haud dubiè ipsos iam pudet. Quale enim, quæso, illud est, quòd non verentur Augustinò affingere hanc crudam sententiam Erfurtenses: Corpus Christi esse in pane, sicut anima bouis aut porci: est in sanguine? Cyrillo item, quòd senserit, corporalem Christi inhabitationem, & natu-
 ralem

Apolog. p.
 113. b.

talem participationem, esse illam, quam defendunt, corporis Christi in pane praesentiam & manducationem oralem? Theodoro etiam, quod scripseris, panem & corpus Christi in Cena sic uniri, ut in Persona Christi uniuntur duae naturae? Omnibus denique Patribus, quod veteris Testamenti mysteria statuerint signa merè significatiua, meras umbras, signa sine rebus, cortices sine nucleis: ut quidam locuti sunt? Sed haec non sunt huius loci, & posteriori tractatu quem seorsum edere libuit, uberiùs demonstrantur. Satis est digito ostendisse, quantum opinio manducationis oralis tum in verbis Christi, tum in Sacramentorum doctrina, tum denique in Patrum sententijs praesidium habeat.

VB
Quia utique per
mittit aliam et
prohibet ut non
habemus de S. Cena

Altera itaque controuersia de Persona Christi, quam deinceps oratione persequi iuxta praescriptam normam constitui, etsi multis videtur intricatior: tamen haud dubiè est expeditissima ipsa, qui sese continent intra Scripturae Sacrae limites, qua maiestatis illas ἀκυρολογίας & ὑπερβολὰς, quas multi hodiè ex Theologia & uenefeldica Ecclesia obtrudunt, prorsus ignorant. Quod enim non modo Apologetae Erfurtenses, sed ante ipsos etiam nonnulli strumam ubiquitariam Orthodoxa Antiquitas iudibapho contegere studuerunt: id quidem fauoris aliquid vulgò, at robore nihil reuerà causa ipsorum conciliat.

Control-
uerfia Vbi-
quitaria:

Principio igitur, quid hic in quaestione versetur: si quis rogat: dico ego, unum hoc satis graue esse causam parum integræ argumentum, quod de statu toties iam demigrarunt autores huius controuersiae ut singulis ferè annis aliud stantes aliud sedentes defenderint. In Mulbrunnensi colloquio, quando primum ferè nostris temporibus haec causa in disceptationem venit, hunc fuisse statum constat: An corpus, quod Filius DEI ex sancta virgine suscepit, ubique praesens, & vno eodemque tempore in omnibus locis sit. Defensum tum quoque fuit ab illis realis omnium diuinarum proprietatum in humanitatem transfusio; atque ad id ipsa naturarum exaquis: non enim hanc improbarunt, quoties obgiceretur neque in scriptis dissimularunt: Gemina item Christi Maiestas, una participans, siue communicans, qua Christus secundum Dei-

Status con-
troverfia
Vbiquita-
riae ab ad-
uersarijs
varie mu-
tatus.
Procoll.
latin. pag.
8.

Quid autem fuit in
colloquio Mulbrunensi
in hanc

METHODVS

Brent. de
Maieft. pa.
91.

i. And. in
disput.

Gryn. con-
futur. pag.
348.

Lib. 3. cap.
11.

Orth. fid.

Ofiand. in
vlt. scripto
contra
Heidel.
pag. 39-

tatem, altera participata, qua secundum humanitatem Deus ef-
set, quam & alij publicè defenderunt, & hodie coryphaeus eorum
non dissimulater defendere pergit. Etenim plausibile tū ipsis fuit
argumentū: aut nulla, aut quadam, aut omnia idioma a diuina
Humanitati data esse. Nulli dat a esse, parū, inquit, fuerit: qua-
dam, sancti etiā habēt. Omnia igitur data sunt humanitati: idq;
non vniones tantum, quod nostri responderunt, ut Deitas ipsa da-
ta, h. e. in vnā ^{τὴν} unitatē est carni, ut Damascenus loquitur
Sed reali transfusione: de quo leptologemate infra respondebitur.

Liber Bergensis, οὐδὲν γὰρ τῷ Διὶ Ἀγ. πατρῶν, artificio vnus Da-
dali, qui merito collegis suis dicat: Nisi vitula mea arassetis,
non inuenissetis: totam controuersiam ad tertium quoddam
genus communicationis Idiomatum, seu predicationum abstra-
ctiuarum traducit: Sed transfusionem & exaurationem illam
Svuenfeldicam prius defensam reijcit: non amplius geminam,
sed vnā tantum omnipotentiam vtriusq; in Christo natura a-
gnoscent. Omnipraesentiam seu Vbiquitatem corporis Christi do-
ceat, nec ne, in magno est apud ipsosmet positum certamine: nec
definiri conuentu Quedelburgensi, cuius acta publicè extant po-
tuit. Negat D. Heshusius cum collegis. Hunc alius plus quā bar-
dum, & qui tribus Anticyris caput insanabile nunquam conso-
ri Lycino committat, Theologum esse ait, si Vbiquitatem ibi non
viderit, vbi Neostadiana Admonitio decies septies eam digito
monstrauit.

Vbiq; diffident in R. fide

Contra Apologeta Erfurtenses generalem Omnipraesentiam
negant à Bergensibus tradi, & ad Garamantas eam relegant: re-
strictam volunt, h. e. Multipraesentiam: retentis inter imprin-
cipijs Vbiquitatis de personali vniōe, reali cōmunicatione Idio-
matum, dextra Dei, tribus essendi modis & non magis certè ac-
tè, quā si dicant, quendam duntaxat hominem esse substantiam,
eò quòd omne animal sit substantia. Eiusdem enim facultatis est,
in multis & omnibus locis simul praesentem esse: siquidem quod
multis in locis simul existit, id nullo conclusum est loco, eoq; vbiq;
& in omnibus simul locis est. Vidit hoc coryphaeus Bergensium,
ideoq;

ideoq; urget Omnipresenciam corporis Christi ex Vbiquitate
 Dextra Dei: nec contentus esse vult multipresencia: quo nomine
 maiorem certe candoris laudem, quam illi meretur, quod sine ter
 guersatione proficetur quod reuera sentit, & Bergica Concordia
 docet. Videte tricas. Delio hic natatore opus, ut ne quis praso-
 retur.

In confut.
 disput.
 Gryn. pag.
 288.

Tandem verò tertium illud Bergense predicandi genus in qua
 sione relinquitur. Vtrum Idiomata diuina (omnia an aliqua
 duntaxat querere non licet, cum à *Ἀλγεῖς* *ἄνθρωποι* omnia sint ipsa Dei-
 tatis *ἁγία*) Vi personalis unionis, ita realiter sint communicata
 Humanitati, ut abstractiue (Sic enim cum ipsis nunc loquar)
 de ea predicari queant: Verbi causa: Humanitas Christi est Omni-
 potens: omnisca: Omniprensens seu inuisibiliter & illocaliter ut
 Deitas, omnia replens &c. Asunt ipsi: Nos cōtrā negamus, istudq;
 predicandi genus, inuentum recens: Scripturis ignotum: Super-
 uacuum: deniq; multis modis periculosum esse indicamus: & sic
 demonstramus.

Status eorū
 trouerfiz
 Vbiqui-
 tariaz.

Inuentum recens est: quia autor eius etiam heri adhuc fuit su-
 perstes. Etsi enim de re ipsa prius quoq; tumulariē à varijs dispu-
 tatum est: qui tamen ante D. Chemnitium in tres ordines hoc
 modo distinxit communicationem Idiomatum? quis etiam ante
 ipsum pigmenta Vetustatis sic adhiberi posse ad Vbiquitatis ā-
 γαλμα palliandum & exornandum docuit, ut cum pleriq; olim
 Patres haberent parum sua causa propitios, eoq; falsē eos ut ma-
 tres & fratres traducerent, hodie integras Patrum turmas atq;
 exercitus producere contra nos soleant, atq; in horum Autorita-
 tibus proram puppimq; victoria statuani?

Contra *Attributa diuina he-*
tertium autē cum contrariis can-
prædicantur vclut &c. figuratiue
 de modum
 argumēta.
 Primum.

Scripturis ignotum esse tale predicationum genus, nullo ne-
 gorio ostenditur. Exemplum enim ab Apologetis & alijs recitata,
 qua vix tamen denarium excedunt numerum, non magis ad re-
 gulam ipsorum quadrant, quam si dixeris. Nomina in Xmascu-
 lina esse, ut hac talpa. Aut enim Subiecta eorum non sunt ab-
 stracta: sed concreta: ut, Christus: Filius hominis: Homo: aut si
 qua abstracta esse videantur: attributa non sunt Essentialia Dei

Secundū
 huiusmodi prædicant quibus *scilicet*
 in modum ostenditur.

METHODVS

Idiomata, de quibus solis quaritur, an humanitati realiter seu reali transfusione communicentur: Sed vel ἀποτελέσματα vel ἐξιώματα officij solius Mediatoris propria, eoq. ad secundum genus pertinentia: id quod ex ijs, quae paulò post dicentur, magis perspicuum euadet.

Porro superuacuum etiam esse, & citra omnem rationem in Ecclesiam inuictum: ex eo manifestè liquet, quòd omnia illa Scriptura exempla, quae tertio suo generi probando adducunt, reuera secundi sunt generis. At qui duobus illis, primo quem vocant, & secundo pradicandi modis, hactenus Ecclesia contenta fuit, neq. scriptura phrasēs illos egrediuntur. Illud verò, ut demonstrē, liceat hīc mihi Doctrinam de communicatione, quam vocant, Idiomatum paucis repetere.

Idiomatū communicationē vocarunt Scholaſtici, id quod Patres ἐναλλαγῶν seu ἀλλοιώσιν ὀνομάτων, & πρὸς τὴν ἀντιδόσεως dixerunt, tale nimirum de Christo pradicatiōnū genus, quo vnius naturae proprietates & actiones toti personae tribuuntur in cōcreto & quidem, ut aliqui volunt, personae ab altera natura, cuius non sunt propria, denominata: videlicet propter inseparabilem duarum naturarum cum suis proprietatibus in unam ὑπόστασιν vnitioē: ut Dominus gloria crucifixus est. Homo Christus erat ante Abrahamum: erat in cælo, cum Nicodemo in terra loquens & istud docendi omnia primum pradicatiōnum siue Idiomatum communicationis genus in Scholis Theologicis appellatur.

Concreta hīc vocantur nomina Persona, quae perpetuò in hoc genere subiiciuntur: suntq. triplicia. Vel enim persona nuncupatur à sua Deitate: ut, Deus, Filius Dei: vel à sua Humanitate: ut, Homo, Filius hominis: & aliquando etiam Caro, ut, Caro mea est panis vitae qui de cælo descendit: vel deniq. ab officio: ut Christus, Iesus, Mediator, Rex, Pontifex &c.

Pradicata verò duūm sunt generum. Nam vel diuina, vel humana idiomata & actiones de Persona quomodocūq. nuncupata pradicantur: ut, Deus, Homo, Christus est aeternus, excauit cælos, mortuus est, resurrexit, ascendit in cælum, est vbīg. &c.

Abstra.

Supra Tertiū.
Idiomatum *Idiomatum*

Idiomatū
commu-
nicatio.

VB.

1. Cor. 2. 8.
Ioh. 8. 58.
Ioh. 3. 13.

Subiecta
in primo
genere tri-
plicia: om-
nia tamen
concreta.
Ioh. 6.

Pradicata
duplicia.

CONTROVER. VBIQVITAR.

Abstracta sunt nomina naturarū, seu extra, seu intra unio-
nem consideratarum: ut, Deitas, Humanitas, Divina, Humana
natura: qua nunquam in hoc genere subiiciuntur: quia non unio-
nem, sed vel mixtionem vel exaurationem accidentitatem natu-
rarum abstractiva locutiones importarent. Itaq; ut unionem fa-
ctam esse constaret salvis utriusque natura proprietatibus: scri-
ptura fere addidit particulas distinctivas, quib; attributa huius
generis inesse doceret. Persona secundum alteram naturam, non
secundum utraq;: ut, Christus natus ex semine Davidis secun-
dum carnem: cognovit cogitationes Pharisaorum Spiritu: Mor-
tificatus carne, vivificatus Spiritu &c. Quod si aliquando utri-
us natura in abstracto sua Idiomata vel actiones attribuantur:
ut Divinitas est invisibilis, immensa, creatrix: Humanitas visi-
bilis, finita, creata, patitur, moritur: &c. Ioh. 6. Caro non prodest
quicquam: Spiritus vivificat: & non est hac communicatio idio-
matum: sed naturalis predicatio. In his itaq; est meo iudicio, vel
obscurum, vel controuersum.

Duo tamen sunt, de quibus Iuniores monendos mihi hic esse vi-
deo. Vnum, Communicationem Idiomatum in hoc genere, mini-
me verbalem tantum esse, ut vulgò clamant, sed non minus rea-
lem, quàm est unio ipsa. Cum enim predicationes ex rebus orian-
tur, sicut non verbo tenus modo, sed re ipsa Deus Homo est: & Ho-
mo Deus est, omniaq; humana Dei sunt, & omnia divina Homi-
nis sunt realiter propria: sic non verbo tenus modo, sed reapse hu-
mana Deo, & divina Homini attribuantur. Falsum est ergò,
quod dicitur, nisi tertium illud predicationum genus ab aduersa-
rijs inuentum admittatur, quicquid diuinarum rerum Christo
Homini tribuitur, id verbum tantum seu titulis aliquid esse: re ipsa
nihil esse. Alterum, aduersarios captiosè ludere in vocabulis ab-
stracti & concreti: dum fingunt, abstractum & concretum abso-
lutè seu extra constructionem, naturam & personam significare,
in constructione autem abstractum notare naturam (separatim
extra unionem consideratam: concretum, coniunctam seu uni-
tam alteri natura. Sic in concreto aliquid dici, est illis de natura

(Rom. 1.3.
Marc. 2. 8.
1. Pet. 3. 18.

r.
Non ver-
balis sed
realis com-
municati-
o hic doce-
tur.

a.
Depraua-
tio voca-
buli Ab-
stractum

D. Chem-
nit. de dua
bus natio-
nis p. 12.

in unione considerata dici: In abstracto dici, est de natura seorsum seu separata dici. Hinc negant rectè dici, humanam naturam ali- quid accepisse vel habere in abstracto: carnem Christi viuificare in abstracto h. e. à Deitate separatam: rectè verò dici volunt; Hu- manam naturam accepisse omnipotentiam, omnipresentiam, & carnem Christi viuificare in concreto, hoc est, cum Deitate uni- tam.

At sophisticam hanc esse sermonis Ecclesia deprauationem, ad imponendum rudioribus comparatam, & recens excogita- tam, quis non intelligat? Abstractum enim tam in constructio- ne quam absolute positum, in Ecclesia perpetuo sonat naturam, seu formam alteram personæ Christi: & in abstracto aliquid tri- bui humanæ naturæ, non est de abstracta, h. e. separata à Deitate prædicari (extra enim unionem cum nunquam sit fuerit, ni- hil sic ei tribui potest: neq. de eo quaritur) sed est, naturam hu- manam (Diuina vicissim eadem est ratio) etiam in unione con- sideratam, esse subiectum propositionis, de quo aliquid seu diui- num, seu humanum prædicetur: ut cum ^a Damascenus dicit: Dei- tas est vnita carni: & ^b alibi: Humana natura patitur: quam phrasin ^c Apologeta Theonino dente ut Nestorianam arrodit: ^d Ambrosius: Corpus dormit, operatur Diuinitas: & ^e ali- bi: Caro non erat verbum, sed verbi: Caro gustauit mor- tem, sed impassibilis Dei virtus. ^f Hieronymus: Caro non est Deus: sed verbum. Sic etiam cum aduersarij cum Svencfeldio dicunt: Humana natura est Deus: est omnipotens, omipræsens & prædicationes in abstracto, non in concreto esse dicuntur.

Lutherus certe, cum scripsit, non esse separanda abstracta, na- turas unitas per abstracta intellexit. Quid enim esset, non sepa- rare abstracta, h. e. naturas separatas? Non vult abstracta, h. e. naturas subijci in prædicationibus huiusmodi, sed concreta, h. e. personam: ut: Homo est Deus, æternus, omnipotens, ubiq. non autem: Humanitas est Deus, æterna, omnipotens, ubiq. & quia nimirum sensit quid incommodi locutiones ista habeant. Deniq. quis non videat, contradictionem in adiecto esse, cum dicunt ad- uersa-

^a Lib. 3:

cap. 11.

^b In histo-

ria.

^c Apol. p.

46. b.

^d In Luc.

lib. 6. cap.

33.

^e De incar-

nat. cap. 5.

^f Ad Paul.

& Eustoch.

Svencf.

confess.

pag. 281.

Sup. Iesai.

cap. 53.

CONTROVER. VBIQVITAR.

II

mersarij. Natura humana est omnipotens, ubiq, præsens: in concreto? Natura enim humana, neq, concretum est, neq, in concreto dicitur, sed Homo.

Alterum genus enunciationum de Christo, seu communicationis idiomatum (sic enim nunc docendi causa appellare liceat) continet propositiones de Mediatoris officio omnibusq, officij adiunctis atq, effectus. Id cum non sit vel divina vel humana tantum natura, sed Persona Deavtq, (propter id enim incarnari Filium Dei oportuit) utraq, natura in eius executione agere cum alterius communione, quæ sua sunt: Verbo inquam, ut Damasceni verbis utar operante, quæ sunt verbi, propter auctoritatem & potestatem diuinitatis, quæcunq, sunt præcipua & regia: Corpore verò absolvente, quæ sunt corporis munia, ad voluntatem verbi, quod ipsi connitur, cuius & factum esse proprium: non potest alteritatem natura in abstracto, vel, ut volunt, abstractivè attribui. Quicquid etiam propter officij huius æconomiam seu humile seu gloriosum de Mediatore scriptura prædicat: paratione non abstractè ad naturas, sed in concreto ad personam referri debet. Quod si verò y, quibus hic secus loqui placet, nihil monstrant, vel mali occulant: eos vehementer miror sine causa in rem manifestam malè ἀπορρυγῆν, quàm cum scriptura loqui, & paci Ecclesia consulere.

Hic itaq, abstracta seu natura propriè etiam nunquam subjunguntur: & si quæ abstractivæ huius generis locutiones apud Orthodoxos Patres occurrunt, οὐκ ὀρθῶς habere intelliguntur. Semper verò subiecta sunt concreta seu nomina Persona, idq, vel à Deitate, vel ab Humanitate vel ab officio nuncupata: ut, Deus redemit Ecclesiam: Homo Christus Iesus est Mediator: Christus factus est nobis Sapientia. &c.

Attributa verò, (quod cum primis à Iunioribus diligenter observari velim, quia modus omnis facillè hinc soluitur) triplicis sunt generis. Aut enim ipsa OFFICII NOMINA prædicantur: ut Christus est Mediator: Rex, Sacerdos, Servator, Redemptor, Vinificator, Iustificator, &c. Aut OFFICIUM

Secundus
modus
cōmuni-
cationis
Idiom.

Li. 3. ca. 15.
Orth. fid.

Subiecta
secundi ge-
neris nun-
quam ab-
stracta pro-
priè: sed
concreta
Act. 20. 28.
1. Tim. 2. 5.
1. Co. 1. 30.
Attributa
triplicia.
I.

D. Chem.
de duab.
naturis
pag. 118.

EFFECTA. *quæ veteres ἀποτελέσματα seu ἐνεργήματα ap-
pellant, h. e. operatiōni naturarum operatione seu actionum
utriusq; natura concursu perfectæ. Talia sunt omnia Mediato-
ris beneficia: ut, Redemptio, propitiatio, satisfactio, mediatio, &
quæ eiusdem sunt generis, sed callidè hic tacentur: iustificatio, mū-
datio à peccatis, regeneratio, viuificatio, sanctificatio, intercessio,
suscitatio, &c. Quicquid enim ἀποτέλεσμα seu effectum Persona-
le est Mediatoris: attributum est huius secundi generis, quia viri-
usq; natura operatione diuina & humana concurrente à persona
Mediatoris productum est.*

*Ac rursus hic moneo iuniores, ut obseruent geminum aduer-
sarium astum: prior est, quod ἀποτέλεσμα hac Mediatoris fa-
rè cum actionibus Deitatis absolutis confundunt, ut humanitati
Deitatis propria tribuant, ut cum Filium hominis remittere pec-
cata, caro viuificare, sanguis à peccatis mundare nō, dicitur. Al-
ter, quod ad effectuum horum operum non sufficere naturales
utriusq; forma actiones & vires, sed requirere etiam humana na-
tura omnipotentiam dicunt: quod non magis est verum, quàm
illud, quod olim de gemina Deitate Christi docuerunt & scripse-
runt. Cur enim Christus esse debuit Immanuel & persona Θεῶν
ἁγίων; nisi quia diuina & humana, ut natura sic etiam actionis
concursum personalis, ut sic loquar, ad salutem nostram perficien-
dam requirebatur? Et quomodò quæso Θεῶν δεικνύσας seu Deiuirilis a-
ctio rectè appellabitur, quæ non à diuina & humana, sed diuina
tantum utriusq; natura, Diuina quidem essentiali: humana ve-
rò accidentali, h. e. communicata omnipotenti operatione effecta
est? Omnia autem Mediatoris Θεῶν δεικνύσας ἀποτέσματα, quæ-
nus quidem ab eo concurrente duarum naturarum actione pro-
ducuntur, Θεῶν δεικνύσας ἐνεργείας, in Ecclesia rectè appellari Da-
ma, tenus ex Dionysio docet. Differunt enim actio Deiuirilis &
apotelesma non subiecto, sed ratione tantum ac respectu. Sed hoc
μαγέγιον.*

*Lib. 3. cap.
19.*

*Aut deniq; OFFICII STATUS pradicantur, quos
officij ratione hac persona subijt, & qui itidem non aliter tam-
iūm*

CONTROVER. VBIQVITAR.

57

tum fuerunt aut sunt natura, sed totius persona: utraq; etiam natura hic per agente, quod sum est, cum alterius communione, sine commixtione aut exauratione cum altera. Status Mediatoris in Scriptura traduntur duo: Humilitatis, in quo ferè tantum humilia: & Gloria, in quo omnia gloriosa, h.e. ἀξιώματα propter officium Mediatori tributa pradicantur, non de altera tantum natura in abstracto, Sed de persona in concreto, salvo naturarum & proprietatum utriusq; discrimine. Nam, ut, idem Damascenus inquit, sicut ex carne procedunt humilia utrique natura communia: sic ex Deitate gloria naturaliter proficiscitur utriusq; communis, propter ὁμοιότητος factam identitatem: unde & officium Mediatoris dependet. Humilia sunt, cum dicit Scriptura: Christus exinanivit seipsum: Factus pro nobis pauper, cum esset dives: Factus patri obediens usq; ad mortem: Tradidit seipsum pro nobis: Tentatus in omnibus sicut & nos, excepto peccato: exauditus est ex metu. &c.

Duo stat-
tus Media-
toris.

Deo sanctis inest in seipso

Hac sunt totius Mediatoris ἡγήματα, seu ut Scriptura loquitur, ἡ ἀναγωγὴ καὶ παραγωγὴ: à quibus Deitatis ἐνέργειαι citra salutis & consolationis nostra discrimen removere non possumus. Sine Deitate enim sustentante, & robur dignitatemq; passionibus addente, pati quidem ac mori humanitas poterat, sed pro peccatis nostris pati, mori, satisfacere, resurgere ac triumphare haud poterat. Itaq; Dominum gloria crucifigi: & Deum suo sanguine Ec-

Phil. 2. 8.
Phil. 2. 6.
2. Cor. 8. 9.
Phil. 2. 8.
Gal. 1. 4.
Heb. 4. 15.
& 5. 7.
Heb. 2. 7.
Phil. 2. 8.

clesiam redimere oportuit. Rursus gloriosi sunt ἀξιώματα officij, quarumq; de Mediatore iam exaltato, vel exaltando respectu futura exaltationis in Sacerdotio & Regno Scriptura pradicat: ut, Sessio ad dextram Dei: exaltatio ipsa: dominatus: omnis potestas: nomen supra omne nomen: gubernatio celi & terra: cultus adorationis: genuflexio: & qua sunt huius generis innumera alia. Hac etiam ἀξιώματα pro priè loquendo non sunt essentialia Deitatis idiomata: ut continent, & in quo solo graviter falluntur adversarij. Ratio hac & manifesta & certa innititur, est. quòd ea nec Deo Patri, nec Spiritui sancto tribuuntur, sed soli Filio Mediatori Θεῷ ὁ ἡμεῖς ὁμιλοῦμεν.

1. Cor. 2. 8.
Act 20. 28.

ἀξιώματα
officij Me-
diatoris
non sunt
confundē-
da cum es-
sentialib.
Dei pro-
prietatib.

is solus est persona missa ad hoc officium, ut fieret victima pro-
nere humano: Solus is dicitur exinanitus & obediens patri factus
pro nobis: Solus etiam exaltatus ad dextram Patris super omnia,
ut sit Rex & caput Ecclesia, h. e. persona illa, per quam Pater
omnia in caelo & in terra immediate gubernat, dat Spiritum San-
ctum, iustificat, regenerat ac seruat Ecclesiam: Solus denique, ut Rex
& Caput Ecclesia à nobis adoratur & invocatur: ut merito ac
intercessione sua nos Patri reconciliet, seruet aeternam Ecclesiam,
ac in medio hostium perpetuo dominetur: imò solus etiam is est, in
cuius nomine inuocantes Pater exaudit. Hac inquam gloria so-
lius Mediatoris est propria, nō tantum quia Deus, aut quia Ho-
mo, sed quia persona ἱεὺς καὶ ποιῶν & Mediator est, h. e. perso-
na & officij ratione: ac summam utriusque naturae perfectio-
nem diuinam quidem naturalem seu essentialem: humana verò ha-
bitualem exprimit, sine earundem confusione & exauratione.

Accessionem quidem facere Deitas non potuit exaltationi,
quā nec imminuta fuerat exinanitione. Ut enim ipsa officij Me-
diatoris susceptio, seruilis carnis assumptio, tota quae humilitatis &
cononomia, natura & gloria diminutionem Deitati non attulit: sic
Mediatoris exaltatio, & ad dextram Patris euectio, diuina es-
sentia perfectionem non auxit. At potuit diuina Maiestas à
carnis infirmitatibus, quibus ceu velo ad tempus tecta latuerat,
quasi vindicari, ut in carne sua, ad diuinam illam $\alpha\zeta\eta\alpha\nu$ (Sic vo-
cat Iustinus Martyr, gloriam carni à λόγῳ tributam, eamque ex-
preſſe negat esse ἱεὺς καὶ ποιῶν , h. e. diuinam naturam, seu essentia-
lia Dei idiomata: hac enim ab illa reuera non differunt) euectā,
deinceps plenè perfectēque, resplenderet. Potuit quoque assumpta
natura humana, qua hactenus non δοκῆσαι modò, sed καὶ ἀν-
δραῖαν & sine fūco humilis ac infirma fuerat, neque ante exaltatio-
nis tempus ad dextram Patris ac maiestatis thronum, conscendi-
rat: realis ac habitualis, ut loquuntur donorum, potentia, dignita-
tis & gloria accessione supra Angelos & creaturas omnes cumu-
lari, exornari & euehi, verèque sic euecta est, ut homo, qui loco tam
humili tenebatur ut descendere non posset alterius, ad tam excel-
sam

In exposi-
tōe

sam sedem eleuaretur ut aliis ascendere non posset, quemadmo- *Serm. de*
 dum Chrysostomus loquitur. Hac verò assumpta carnis enectio *assens.*
 & summa perfectio ut non statim cum unione capis, sed suo tem-
 pore humilitatis statum est consecuta: sic neque ipsa est unio, neque
 simpliciter aut immediatè effectus eius, dici potest, sed pro-
 xime ab officio, propter quod ipsa etiam unio facta est, dependet.
 Multò verò minus cum Idiomatis diuini absolutis confundi
 debet: Si modò Suenefeldicam naturarum exaurationem cui-
 tare velimus. Suenefeldius enim sine tergiversatione fateatur,
 siquidem idiomata diuina in statu gloria Humanitas sortita
 sit: eam & Deitati reuera exaquatam, & Deum factam esse: salua
 interim (quod absurdè, & manifesta cum implicatione addit)
 natura illius veritate atq; essentia.

In confel-
 sione pag.
 181. & 223.
 &c.

Ex his igitur, & quid ἀξίωμα hac sint, & quatenus ab essen-
 tialibus Dei idiomatis disiuncta sit ea, quam Scriptura tradit,
 carnis ἡμετέρας, manifestum esse arbitror. Fateor eam a Pa-
 tribus Orthodoxis non rariùs ad κύριον ipsam, quàm ad officium
 referri. Sed rursus nobis fateantur aduersarij oportet, scriptu-
 ram secus loqui, ac magno ubiq; consensu gloriam Mediatoris
 tam unione, quàm humilitatis statu, partim tempore, partim na-
 tura ordine sic posteriorem facere, ut eam officio proximè ascri-
 bat. Oportuit enim Christum pati, & sic ingredi in gloriam suam:
 excitatum à mortuis demùm Pater collocavit ad dextram suam
 in cælis: & quia obediens factus fuerat usq; ad mortem: ideo Deus
 ipsum in summam extulit sublimitatem. &c. Deindè non
 omninò etiam incommodè loquuntur Patres, ex unione δὲ αὐτῆς
 illam carnis ἀξίαν deriuantes. Unio enim, ut propter officium est
 facta, sic eius quoq; fundamentum ac nervus est: ideoq; quicquid
 officij ratione Mediatori tribuitur, mediatè ad ipsam quoq; unio-
 nem pertinet; & hoc sensu à patribus ad eam refertur. Nunquam
 verò in mentem eis venit, hoc pacto ubiquitariam illam idioma-
 tum communicationem, & carnis Christi ἀνδρώσιν asstruere:
 sed vel naturarum seu diuina seu humana veritatem, vel earun-
 dem unionem hypostaticam, vel deniq; distinctionem & inequa-

Luc. 24. 26.
 Eph. 1. 20.
 Phil. 2. 8.

litatem, aduersus varia hæreticorum monstra asserere: cui ipsorum instituto accommodatissima fuerunt argumenta ab actionibus Dei uirilibus, & axiomatis officij desumpta. Hac enim non nisi persona Θεανδρῶπιω competere possunt. Et cum Dei uirilis actio, Deitatis ἐνέργεια includat: non mirum est, eos in disputationibus contra Nestorianos, hanc aliquando pro illa carni attribueret, ut unionem euincant. Hoc modo Athanasius, Cyrillus, Damascenus uinificationem, quæ reuera in Christo Θεανδρῶπιω Θεανδρική ἐνέργεια est, absolutè quasi actionem Deitatis propriam carni Christi attribuant, & coniunctionem eius cum verbo personalem demonstrant, quòd uidelicet non sit cuiusuis per se hominis caro, sed uerbi caro, eò quòd actio uerbi propria de ea præsceditur. Atq; hoc unicum ferè exemplum extat in Patrum disputationibus, quo aduersarij sese oblectent. Ostendant uero si possunt, Ubiquitatem seu omnipresenciam, omniscientiam, & omnia alia Deitatis idiomata eodem modo Patres carni vindicare (id quod hodie nobis in contentione versatur) & soli Phyllida habento.

Quare, ut ad id redeam, cuius gratia hanc doctrinam breuiter delibare libuit, cum certum sit, omnia illa attributa, quæ hodie ad tertium suum genus reuocare solent, vel ἀποτελεσµατα uel ἀξιώµατα officij Mediatoris esse: ideoq; ad secundam hanc predicationum classẽ pertinere: superuacuum illud, & sineratione excogitatum esse, firmiter concludo.

Quartum
argumen-
tum.

Postremò, quantum periculi etiam nouo huic commento subest: quot falsus & monstrosas assertiones tueantur, & quam turpiter secum ipsi confligant eius defensores: qui prolixè uolet agnoscere: cum ego ad caput octauum & nonum Admonitionis Neustadiana, breuitatis causa, remitto. Neg, enim ea refutari Apologeta, sed puerilibus canillis eludere conati sunt: & profecto firmiores nodos habent antilogia ipsorum, quàm quos duabus pagellis dissoluere potuerint, de quo eruditi iudicabunt.

Ceterum, ut instituto satisfaciam, ad illa, hæc pauca ego adjectam breuissimè, quibus si non auctores ipsi figmentum huius ad restituendam Ecclesiæ doctrinam suam mouebuntur, saltè alij sanio-

res, ut spero de illius absurditate rectius iudicare discent.

Primum est, quod uno quasi impetu totam de idiomatum novitiam, ipsaq; naturarum unione & Persona officio ubiquitarum novo hoc suo commento evertunt, nihil nisi meras verbalitates, ut illis loqui placet, in utroq; predicationum genere nobis relinquentes. Si enim ea demum vera & realis idiomatum communio est, qua tertio ipsorum genere docetur; quid igitur ipsimet prater verba in primo genere Christo tribuunt? Et, si nihil relinquitur Deitati cum Humanitate, vicissimq; huic cum illa realiter commune, cum dicimus: Deus est homo factus: manifestatus in carne: crucifixus: Et, Homo est Deus, & immensus, omnipotens, & qua calumnia frigida sanè, vel potius impia sese passim oblectant: quidquaso & qualis naturarum unio fuerit? Istis enim nihil est dicere, Carnem sic esse propriam Verbi factam: & vicissim: ut utriusq; forma idiomatica & actiones naturales realiter toti persona conveniant. Itaq; ne non satius intelligant, quid velim, quaro, verbalisne an realis naturarum unio exprimatur, cum in primo genere dicitur: Deus est Homo: & Homo est Deus: ac proinde etiam idiomaticum communio: Deus est mortuus: & Homo est aternus, omnipotens & ubiq;. Qualis enim unio est naturarum, talis etiam communio proprietatum fuerit. Si realem esse fatentur, ut certè est realissima (verè enim Deus λόγος est Homo natus ex virgine, & mortuus secundum propriam suam humanitatem: & verè hic Homo est Deus aternus, immensus, creator mundi & ubique, secundum propriam suam Deitatem) quorsum tantos excitant pulveres de verbalitatibus? & quorsum opus fuit novum illud enunciationum genus confingere, quo solo demum vera & realis tum unio, tum communio naturarum & proprietatum exprimeretur? Si verbalem & Nestorianam esse clamare pergunt: non modo impudenter antiquam Scripturam & Ecclesia doctrinam calumniantur: sed secum etiam ipsi turpiter confligunt, dum, quandiu ipsi in primi generis explicatione versantur, omnia realia esse fatentur: mox verò, cum ad tertium illud abstractivum genus est ventum: VERBA VERBA Christo tantum

tribui, nisi huc ad ipsos veniatur, gnaviter clamant.

D. Chem-
nit. de dua-
bus natu-
ris p. 333,
& 164.

Excipiunt: In primo genere realem quidem esse communica-
tionem: sed fieri eam in persona, non in naturis: propter solā unio-
nem, ideoq; reciprocā esse: In tertio autem genere communica-
tionem Maiestatis fieri realiter non tantū in persona, propter
unionem, sed in assumpta etiam humana natura, propter euectio-
nem eius ad dextram Dei, ideoq; reciprocā non esse.

Sed hoc ipsum figmentum in controuersia versatur, quod de
communicatione Maiestatis, h. e. idiomatum diuinorum non re-
ciprocā, in natura humana comminiscuntur. Quoties enim ia-
ctitarunt suum illud, & verum quidem axioma, talem esse idio-
matum communicationem, qualis est unio ipsa? An verò unio
reciprocā non est? An non etiam unionem suā reali idioma-
tum communicatione, tanquam differentia specifica definiunt,
& huius causam in solā unione quari volunt? Quid igitur nunc
ab unione ad sessionem transiliunt?

C6c. p. 306

Quod si, ut scribit Bergensis concordia, Maiestas ubiquitaria
humanitati communicata fuit ab utero matris, etiam ante eue-
ctionem ad dextram Dei: quomodo sessioni ad dextram Dei ascri-
bi illa potest?

D. Chem.
pag. 57.

Audire quid respondeant: per sessionem ad dextram Dei de-
posita in resurrectione & ascensione serui formā, demum ampli-
catam & perfectā esse maiestatis communicationem, ut quā
prius tantū $\chi\eta\sigma\epsilon\iota$ habuerat, nunc etiam $\chi\eta\sigma\epsilon\iota$ obtineat Chri-
sti Humanitas.

Schvuen-
feldianif-
mus vbi-
quitariorū

Hoc verò ipsissimum est Schvuenfeldij portentum de imperfe-
cta & paulatim crescente naturā unione: imò de duplici unio-
ne: temporali & noua siue aeterna, de qua sic scribit in secunda
parte confessionis de cognitione Christi. Duplex obseruanda est
in Christo verbi & carnis unio: temporalis & aeterna: hu-
mana seruilis, ut sic loquar. & diuina gloriosa unio. Tem-
poralis coepit in utero matris, aeterna verò demum in re-
surrectione à mortuis verè coepit, & per ascensionem ac
sessionem ad dextram Maiestatis Dei, penitus absoluta est

pag. 182. b.

&

& confirmata. En monstrum unionis, ex duabus conflatum ha-
resibus. Prior unio Nestorij: posterior Eutychetis est: à quo profe-
cto ubiquitariorum dogma vix latum pilum abest. Si enim cre-
uit post depositam scrui formam, ut quidem ipsi loquuntur, differe-
rentia unionis specifica, b. e. Maiestatis seu diuinorum idioma-
tum cum natura humana communio: unionem ipsam creuisse,
neg. ab utero veram perfectamq. fuisse, fateantur necesse est.

Nestoria-
nismus vbi-
quitariorum.

Craßius verò etiam Nestorianismus hic proditur per confu-
sionem Brentianam Incarnationis seu unionis carnis cum verbo.

Brent. de
Maiest.
pag. 48.

& sessionis eiusdem ad dextram DEI; qua disertè repetitur in
Concordia Bergesi: quòd Filius hominis secundum humanitatem
suam realiter sit exaltatus ad dextram Maiestatis per unionem

Conc pag.
246, b.

seu in ipsa unionem cum verbo. Idem enim eis valet: Humanitatem
unitam esse τῷ λόγῳ: & Humanitatem sedere ad dextram Maie-
statis, quam dicunt esse ipsum λόγον. Vtra autem, quaeso, ardius est
unio? Nestorine, qua per assistentiam? an ubiquitariorum, qua
per sessionem fieri fingitur? Firmiusne sedetur, quàm statur ad
λόγον? Videant hic mantica ubiquitarij, quod in tergo est, & de-
finant Nestorij stercore alijs aspergere, quibus ipsi tam egregie sunt
commaculati.

Nestoria-
nismus vbi-
quitariorum.

Sed ne id quidem verum, aut tollerandum in Ecclesia est, quod
dicunt, communicationem Maiestatis realiter factam esse non
modo in persona, sed etiam in natura, & quidem tantum in natu-
ra humana. Rationes duae sunt.

Primum enim talis communicatio non modo Svuenfeldicam
exaurationem, sed & confusionem Eutychianam naturarum ne-
cessario importat. Natura enim habens Idiomata & actiones di-
uinas (solas, an cum humanis coniunctas habeat nihil interest:
Damasceus certe impossibile esse ait, utraq. simul eidem natura
in esse) quatenus quidem eas habet, non humana, sed diuina na-
tura est. Quorum enim, inquit idem Damasceus, est natura
eadem, horum & actio est eadem: & è diuerso: quorum ac-
tio est eadem, horum quoque & substantia vna est. At
communicatio diuinorum Idiomatū in natura humana, tribuit

Svuenfel-
dianismus
& Nesto-
rianismus
vbiquta-
riorum.
Lib. 3. c. 15.
lib. 4. 19.
Orth. fid.

humanitati diuinas proprietates: tribuit quoq; diuinas actiones omnes: Fingunt enim λόγος omnia sua opera, etiam ipsam, nisi fallor, cordium inspectionem, emissionem Spiritus sancti, presentiam repletuam & ipsius carnis ex morte suscitationem, & non modo in & cum carne, sed etiam per carnem peragere. En igitur geminam in Christo Deitatem secundum istos, paulo subtiliori figmento inuentam, quàm olim erat illud de participante, & participata seu factitia, seu accidentaria Deitate (hi enim termini omnes ipsorum sunt) aut si malunt cum Svuensfeldio Magistro suo loqui; En duas naturas in vna Deitate exaquantas. Profectò Svuensfeldius longè hic candore superat, & merito irridet eos, qui idiomata diuina humanitati realiter tribuere non verentur: essentiam verò seu naturam diuinam tribuere nolunt: cum diuina idiomata reuera non sint aliud à simplicissima Dei natura siue essentia: neg. dissimulat, sed palàm ex communicatione ista reali Maiestatis defendit exaquantionem naturarum: qua etiam antea paucos adhuc annos placebat vbiquitarijs, vt eorum testantur libri. Hodie autem, discessione à Magistro suo in speciem facta, eandem repudiare se simulant, vt confusionem euitent.

In confes-
sion pag.
211.b.

confess.
pag. 60.

Aiqui hac tergiuersatione non curatur error, sed desectatio: ne potius tam blasphemata sententia. Nam etiam Svuensfeldius non vult esse Eutychianus: & exaquantionem statuere se dicit. salua natura humana. An verò satisfactum est veritati talibus paradoxis? Itaq; quàm rectè Svuensfeldius, exaquantionem defendens, Eutychianam confusionem à se remouet, tam benè vbiquitarij, realem idiomatum communicationem cum Svuensfeldio defendentes, exaquantionem reiiciunt.

Confess.
pag. 172.

Nec satis tegitur hoc putidum vlcus: cum dicunt, realiter quidem communicari idiomata Deitatis carni: sed non fieri aut esse carnis idiomata. Si enim carni ita sunt communicata, vt ea realiter habeat, exerat & usurpet (sic enim loquuntur) quomodo negabunt, ea fieri aut esse carnis idiomata? An verò, qua habet realiter caro, non sunt eius? an pradia, qua vbiquitarij realiter habent ac possident, non sunt ipsorum pradia? an aurum, quod eis
realiter

realiter communicauit diues vbiquitas, non est ipsorum aurum?
Quid est soli nates obuertere, & Deo Ecclesiæ, illudere, si hoc
non est?

Habent hic aliud etiam $\kappa\epsilon\iota\sigma\ \Phi\acute{\upsilon}\sigma\iota\sigma$: Deitatem per naturam,
humanitatem per unionis gratiam, idiomsa diuina obtinere.
Sed bene est: manet nihilominus Humanitas, per gratiam seu per
accidens, ut olim locuti sunt, id, quod Deitas est per naturam:
qua de re paulo post dicendi locus recurrit.

Bren. de
Perf. vnio-
nis. pag. 5.
1. And. in
Ap. pa. 42.
Nestoria-
nismus vbi
quitatio-
rum.
De duab.
naturis.
pag. 155.

Alterca causa est. Nestoriana persona distractio. Qui enim,
inquit D. Chemnitius, fingit vnionem, sine tali communio-
ne, is & se & alios fallit. Nestorius enim licet clamitabat,
se credere vnionem: tamen quia communionem inde se-
quentem negabat, damnatus est. Iudicio igitur istorum Ne-
storianus est, quisquis realem idiomatum communionem non
statuit. Et cur hoc? quia nimirum tollit specificam unionis diffe-
rentiam: qua secundum istos est diuina natura proprietatem rea-
licum humana communicatio: ut totidē verbis testatur D. Iac.
Andrea in Protocoll. Mulbrunensi. Verba eius hac sunt: Dif-
ferentia specifica est diuinæ naturæ proprietatum realis
cum humana communicatio. Atqui ipsi, dum communi-
cationem istam realem ad humanam naturam restringunt, ex
parte diuinæ naturæ unionis specificam differentiam, ac proinde
unionem ipsam manifestè tollunt. Differentia enim specifica mu-
tua unionis duarum naturarum, non potest non a quo iure utrius-
que naturæ vnita conuenire, siquidem stare debet mutua vnio. Itaque
aut facta aut oportet, realem illam idiomatum $\kappa\omicron\iota\upsilon\tau\omega\iota\alpha\upsilon$ recipro-
cam esse in natura non minùs diuina quàm humana: h. e. non mi-
nus Deitatem esse passam & mortuam, (à qua blasphemia Brētius
non omnino abhorruit, cum scripsit: Negari non posse, quin
Deitas sit facta passionis & mortis suo modo particeps: &
D. Iacob. Andrea: aliqua ratione in ipsam quoque Diui-
nitatem redundasse passionem: & Concordia Bergensis: Fi-
lium Dei verè passum esse secundum proprietatem natu-
ræ humanæ: quàm humanitatem omnipotentem & vbiquita-

Protoc.
Mulbr. lat.
pag. 14.

Cont. Bul-
ling. pa. 11.
In expos.
pag. 116.
Concord.
pag. 246.

riam esse volunt: id quod & sententia ipsorum, & veritati repugnat: aut palam concedat in castra Nestorij, & sine tergiuersatione dicant, Deitatem, cum ab humanitate realiter nihil accipiat, eidem realiter, unitam non esse. Nam secundum ipsos realis deum communio proprietatum essentialium, realem naturarum unionem efficit. Atqui Deitati nullam cum proprietatibus Humanitatis realem communionem faciunt: & unionem nihilominus veram Deitatis cum humanitate statuunt. Aut igitur falsa est ubiquitatorum de specifica Unionis hypostatica differentia hypothesis: aut si vera est, nec tamen reciproca & mutua: Unio naturarum mutua neq; est, neq; defendi ab ipsis potest. Sed hac de primi generis labefactione dixisse satis sit.

2.

Apolog.
pag. 3.

Alterum quoq; genus imprudentes evertunt, dum pro omnipotente perfectoque Rege, Pontifice & Seruatore Christo, nescio quem imperfectum in illo Ecclesia exhibent. Negant enim Apologeta, & alij alibi, Humanitatem absq; reali diuinorum idiomatum ac praesertim omnipotentia participatione in officio Mediatoris Diuinitatis satis cooperari potuisse. Id si verum est, quid nisi laruas & inanes titulos Christo relinquunt, dum Pontificem, Regem, Seruatorem cum in secundo genere fatentur esse, quia nimirum actionum naturalium concursu, seu communi operum, quae vocant: personalium effectione peregeris? Aut enim communis ista naturarum actio & cooperatio, quae iuxta Synodum Chalcedonensem secundo genere definitur, ac Θεωδωρικὴ vocatur, satis fuit ad consocienda salutis nostra ἀντιλήσματα, aut non fuit. Si satis fuisse negant: negant Christum perfectum Seruatorem in secundo genere dici: quippe qui humanitate sua cooperari satis in officij Mediatoris executione non potuerit, sine omnipotentia communicata, quae nullo modo ad secundum genus pertinet. Si affirmant: falsum efficitur quod dicunt, requiri vtriusq; naturae omnipotentiam, ipsiq; commentum suum evertunt.

3.

Duc natu-
ra omni-

Ad incommoda haecenus explicata, accedit & hoc, quod nobis duas naturas, non iam dicam immensas, sed omnipotentes fingunt, contra Achanasy, & totius Ecclesiae fidem,

Volent

Volent hoc eludere seu distinctione, quod Diuinitas per se: Hu-
manitas καὶ ἄλλο ex unione, ut loquuntur, omnipotentiam ha-
beat. Sed quid hoc aliud est dicere quam Diuinam naturam per se
omnipotentem & Deum: Humanam vero ex unione omnipoten-
tem & Deum: ideoq. duas inaequaliter naturas omnipotentes,
Deosq. esse. Omnipotentem enim esse, profecto est Deum esse. At-
qui cogitent velim, an persona Θεάνθρωπος & dici possit ea, qua
duas habeat naturas omnipotentes: & utrūq. naturā Deus sit. x
An item Humana natura omnipotentia consistere possit cum fi-
ne incarnationis λόγος, qui fuit, ut persona omnipotens dissimili-
bus naturis & proprietatibus constans, dissimili operatione, dissimili
affociaret, conciliaretq.

potentes
secundum
vbiq. ita-
rios,

Repeto exaequationis & confusionis monstrum, quod impru-
dentes Ecclesia obtrudunt, quicūq. utrūq. natura diuinā pro-
prietates sic vendicant, ut de utrūq. abstractē predicari queant. 4.
Quemadmodum enim, iuxta Damascenum, impossibile est, in
vna natura, simul aduersantia idiomata consistere: sic dua natu-
ra, quatenus quidem illis eadem idiomata tribuuntur, inaequales
& distincta amplius dici non possunt. Hinc Theodoretus probat,
duobus. Christum naturis constare: quoniam contraria ipsi accom-
modantur: in principio esse: & ab Abrahamo originem ducere
&c. Quomodo igitur aduersarij naturas non exaquant, Diuina
utrūq. idiomata tribuentes: & easdem non confundunt, Humani-
zati simul contraria Φυσικά & ἀντιΦυσικά, ut loquuntur, ven-
dicantes? Dicunt, non essentialiter, ut de Diuinitate, sed Personaliter,
unionis gratia predicari de Humanitate diuinitatū idio-
mata. At ego dico, hoc cauillo eos non exaequationem, sed identita-
tem duntaxat naturarum effugere: sicut, qui dicit, Patrem &
Filium distingui non essentialiter, sed personaliter, non aequalita-
tem, sed identitatem duntaxat personarum tollit. Dialog. 2.

Lib: 4. c. 17.
Orth, fidei

Dicunt: humanitatem non ex se, sed ex unione cum λόγος
omnipotentem & utrūq. esse. At diuersus existendi & habendi
modus, tam non tollit naturarum aequalitatem, quam dici non
potest, Filium & Spiritum sanctum ideo Patre inferiores esse,

quia non à se, sed à Patre per aeternam, ille generationem, hic processione, diuinam essentiam habent. Plura de exauratione, & alijs incommodis non suggeram. Credo autem ex istis satis liquere, quale sit tertij generis commentum.

Tres rationum contrariarum classes.

Rationum, quibus illud defendunt, tres habent classes. Prima quadam scriptura loca: altera similitudines: tertia, Auctoritates Patrum continet.

Scriptura loca denarium numerum vix excedunt: quae, ut verum esse constet, quod supra dixi, ἐδεν πρὸς διόνυσον esse, h. e. vel subiectis vel predicatis, vel utrisq. ad regulam non quadrare: breuissimè singula in gratiam Iuniorum ad normam ipsorum examinabo.

1.
In libr.
D. Chem.
de duab.
naturis

Matth. 11. 27. & 28. 18. Data est mihi omnis potestas in coelo & in terra. Glossa Selnecceri est: Data est humanitati mea omnipotentia & omnipraesentia.

Sed de glossis non quaritur. De predicationibus scriptura agitur, quae Humana natura idiomatica Deitatis abstractiue tribuitur: qualem his Christi verbis minimè contineri palam est. Ἀξίωμα enim regium πανταρχίας seu dominatus Mediatoris in omnes creaturas, neq. cum essentiali Dei omnipotentia confundi debet, ut supra ostensum est, neq. humanitati abstractè, sed persona hic tribuitur. Data autem ea est Christo Mediatori, sicut officium ipsum, h. e. persona Θεωδρώσω, non naturis seorsum. Negamus enim disunctionum eorum principium: quicquid Christo datum esse dicitur: aut Deitatis aut humanitatis ratione datum esse. Multo enim verior est regula in scholis Theologicis. Quadam dici de Christo, quae seorsum nec ad λόγον, nec ad humanam naturam, sed ad ipsam personam Mediatoris pertinent, quatenus Mediator est: cuius generis sunt phrasae αὐτονομία omnes de Mediatoris officio & statibus. Sed argumentum de datis in tempore infra seorsum explicabo: satis hic est ostendisse, de humanitate idioma Deitatis ἐκείνης non predicari.

2.

Ioh. 5. 27. Pater dedit Filio Potestatem iudicandi, quia Filius hominis est. Rursus hic de concreto ἀξίωμα regium predica-

pradicatur: quod scopus orationis facile confirmat. Negat enim Christus se violasse Sabbathum: primum, quia Deus sit, Patri quæ sit: id quod probat ex operibus Deo proprijs quæ cum Patre faciat quous: Deinde quia sit missus Redemptor & Iudex mundi. Sic gemina ratione, natura nimirum & officij, tum vivificandi tum iudicandi potestatem sibi competere ostendit. Dedit enim, inquit, Pater omne iudicium Filio, & vitam habere in se ipso, per æternam nimirum Filij ex sua essentia generationem, ut Orthodoxi Theologi, hunc locum accipiunt. Dedit verò etiam ei auctoritatem iudicandi, quia Filius hominis est, hoc est, quia Mediator designatus, & homo factus est, ut vivificet & iudicet mundum: q. d. Filium Dei me esse dixi: Vos hominem tantum videtis, cui auctoritas tanta vestro iudicio non competit. At verò ided, quia Filius, & quia Filius hominis sum, h. e. Messias *Μεσσίας*, iure hanc potestatem à patre mihi demandatam exerceo. Hic sensus haud dubie genuinus est & Orthodoxus. Qui verò arbitrantur, Christum humanitati suæ divinæ idiomata hic tribuere, viderint, utrum à Deitate Humanitatis argumentetur, & an sensus rationis sit, quia, vita & iudicandi potestas, h. e. Deitas realiter communicata est carni meæ. Talia cerse Ariani, ut sua, haud difficulter admittent.

Psal. 8. 5. Eph. 1. 22. Omnia subiecit sub pedibus eius, 3.
nempe Christi Mediatoris & Regis Ecclesia. Hic etiam *ἀνωγειν* regium Persona in concreto tribuitur: ipso Apostolo interprete 1. Corinth. 15. 25. Regnare enim Christum oportet, dum omnes inimici subijciantur sub pedibus eius. Suos igitur rursus Corymbos neccunt.

Coloss. 2. 3. In Christo omnes Thesauri sapientiz & cognitionis sunt absconditi. 4.
Hinc omni sciencia natura humana divinam colligunt. Sed frustra etiam hic caput scabunt. Neque enim phrasis regula ipsorum ullo modo congruit: neq. de idiomatum communicatione Apostolo in mentem venit. De dignitate enim ac perfectione doctrina Christi proprie loquitur: reuocariq. fideles à corruptelijs & traditionibus humanis ad Christum,

à quo solo docet veram & Saluatorem Dei agnitionem reuelari omnibus electis: ideoq; celestem Sapientiam extra Christum querendam non esse: quippe qua tota in ipso solo resideat, ab eoq; sanctis, Verbi & Spiritus ministerio communicetur. De infinita verò humana mentis Christi scientia, alijsq; diuinis idiomatis in carnem transfusis Apostolus ne quid quidem.

5. Simile est, quod ex eiusdem capitis versu 9. arripiunt: In Christo habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter. Hic non de natura humana, sed de plenitudine Deitatis inhabitatio corporalis pradicatur. Quid igitur ad regulā? Esto tamen sensus: Omnis plenitudo Deitatis habitat in natura humana: & conuersim: Natura humana habet in se habitantem omnem Deitatis plenitudinem corporaliter. Ne sic quidē obtinent, quod volunt. An enim omnis plenitudo Deitatis sunt duo vel tria duntaxat diuina idiomata, quae secundum istos carni realiter communicata sunt? Ac non potius tota perfectaq; Deitatis essentia? Quid si igitur inhabitatio corporalis est illa, de qua disputant, realis & abstractiua idiomatum communicatio in natura humana: qua fronte negant, omnem Deitatis plenitudinem de eadem pradicari debere? Erit itaq; Humanitas non modo omnipotens, omnisca, omniparsens: Sed & aeterna, ex patre genita, incorporea, mundi creatrix: atq; adeo Deitas ipsa. Sed facessant hac deliria. Inhabitatio corporalis Deitatis in Christo, omnium Orthodoxorum consensu, est ipsa personalis unio Deitatis & massa assumpta in vnum quasi corpus, hoc est, in vnā Personam: qua Deitas non tantum per assistentiam a se donorum gratiam, ut in alijs Sanctis, sed per hypostaticam consociationem in hoc homine subsistit. Neq; recitabo hic Patrum sententias. Unio verò neq; realem eiusmodi communicationem idiomatum, neq; abstractiuas pradicaciones vniū naturae eiusq; proprietatum, de altera, efficit vel admissit. Non enim propter unionem Humanitas est Deitas aut Deus, sed Homo Deus est.

6. Eph. 4. 10. Christus ascendit supra omnes coelos, vt impleret omnia. Si abstractē de Humanitate intelligi debet haec impletio

impletio: concedant eandem de calo descendisse. Idem enim qui ascendis, prius descendis. De Persona igitur concretè loquitur Apostolus in primo genere ascensionem ac descensum tribuens uni & eidem Christo, secundum diuersas naturas. Vt enim corpore de terra in calum reuera ascendis: sic seruilis forma susceptio & cum hominibus in terris conuersatio, quidam fuit quasi Deus de calo descensus.

Implesionem verò omnium, non esse repletivam corporis omni presentiam seu ubiquitatem: sed totius persona ἀπὸ πᾶσι μα, hoc est, redundantem illam caelestium donorum in uniuersa & singula Ecclesia membra effusionem, sapientiam à Christo promissam, & ascensionem ac glorificationem eius reservatam: multis etiam ex aduersarijs hodiè fatentur ac defendunt: & non modo Apostoli scopus, sed sequentia etiam eius loci verba, de datis Ecclesia Apostolis, Prophetis, Euangelistis, Pastoribus, doctoribus: & postremus primicapitis versiculus manifestè satis euincunt. Quare ne hic quidem, quod quarunt, inueniunt, si vel cleanthis lucernam accendant.

Ephes. 1. 20. Pater collocavit Christum ad dextram suam in cœlis: & passim Christus ad dextram Patris dicitur.

7.

Quid de dextra Dei ubiquitate philosophati sint multi, ut carnis ubiquitatem astruerent, notum est. Pudet eum nunc Apologetas, & quosdam alios, qui multiprasentiam hodiè malunt: Quasi verò dextra Dei nunc restrictior in omnibus locis esse caperit: & Christus in Cæna duntaxat ad dextram Dei sedeat. Sic igitur ineptissimè nunc argumentantur. Dextra Dei est ubique; Humanitas Christi sedet ad dextram Dei. Ergo Christus potest corpore suo esse ubicunq; vult. Sed mitto ista. Subiectum huius attributi inscripturis perpetuò concretum est. Quid ergo ad regulam? Attributum ἀρχαίων regium esse, Apostolus testatur 1. Cor. 15. Oportet eum regnare: quod David in Psalmo Sessionem ad dextram vocauerat. Monstrent Sessionem istam in scripturis vel Deo Patri, vel Spiritui sancto tribui aut reuera competere: ac

non potius solius Filij Dei Mediatoris *ἱερατὸν* in Regno & Sacerdotio exaltati consummatam gloriam esse, & eam Idioma *ἱερατὸν* esse credemus, regulamq; hic admitteremus. Discant ipsi potius discernere inter dextram Dei, qua absolute significat Omnipotentiam Dei: & inter sedere ad dextram Dei, qua scriptura phrasis est, imperium & Maiestatem Mediatoris exaltati denotans: ad quam Maiestatem neq; omnipotentia neq; ubiquitas humanitatis pertinet: quia non ubiq; sed in calis ad dextram Patris sedere dicitur: neq; etiam humana natura per hanc gloriam in aeternum exaquetur divina, aut fit Deus: sed manet creatura, tum essentia proprietate, tum potentia & dotibus finita, licet cunctis
 1. Co. 15. 28. creaturis alijs, ipsisq; Angelis superior. Nam & Filius in gloria subij:etur ei, qui subiecit ipsi omnia: nempe quatenus Mediator & homo est. Discant, inquam, ista in scripturis rite discernere, & intelligent, paralogismum illum suum, de dextra Dei, cum dicunt.

Dextra Dei est ubiq;

Humana natura Christi sedet ad dextram Dei

Ergo ubiq; est:

non magis concludere, quam si quis sic colligat:

Calum & terra sunt corpora finita & rotunda.

Deus est in calo & in terra

Ergo Deus est corpus finitum & rotundum.

Ut enim aliud est calum & terra: aliud praesentia Dei in calo & in terra: sic aliud est dextra Dei: aliud Christi ad dextram Dei sessio.

3.

Ioh. 3. 34. Pater dat Filio Spiritum non ad mensuram.

Vbi verò hic etiam abstractum est subiectum? Si sensum se spectare excipiant, quod Filio dederit secundum humanitatem: nos phrasin urgemus, ac regula convenire negamus. Neq; probabunt unquam, omnipotentia & ubiquitatem esse inter dona Spiritus sancti, de quibus Iohannes loquitur. Deniq; si dari Filio Spiritum non ad mensuram, idem est, quod humanitati: à λόγῳ vi unionis realiter communicari Divina idioma: errorem Sabellij & Pa-
 1716-

trispasianorum non effugiunt. Ex ipsorum enim hypothese, quod communicatio illa sit facta per unionem, necessario sequitur; Patrem qui dat Filio Spiritum non ad mensuram: humanitati personaliter unitum, hoc est, incarnatum esse. Et hac absurditate argumentum eorum de datis humanitati à Patre omnibus & perpetuo laborat: ut infra ostendam.

Dan. 7. 14. Phil. 2. 10. Hebr. 1. 6. Adorent eum omnes sancti angeli eius. Hic adorationis cultus non humana natura abstractiue, sed Christo Mediatori attribuitur in concreto. Quid igitur ad regulam facit exemplum? At, inquiunt, λατρεία adorationis est solius Dei propria: una autē λατρεία adoramus Christum secundum utramque naturam. Ergo humanitati etiam debetur quod solius Dei est proprium. Respondeo rursus: de Scriptura phrasibus agi: non de glossu. Nusquam verò scriptura humanitati abstracte, seu hoc, seu aliud aliquod Dei idioma attribuit: sed persona semper in concreto. Sed ad rem: Primum, quatuor in argumento sunt termini. Adorationis namque cultus, quatenus proprium Dei est, non debet confundi cum axioma officij Mediatoris, quod est Christi proprium, quem adoramus quidem, ut Deum, & ideo quia unus cum Patre & Spiritu sancto Deus est (non enim, inquit Ambrosius, ipse dominus adorari se pateretur, nisi quia Deus est) Sed non tantum absolute ut Deum, verum etiam ut Regem, Sacerdotem & caput Ecclesia, inquit, & meo in nostrum. Cultus enim seu adoratio, qua Christo à creaturis & Angelis omnibus deferitur, non tantum est honor ille omnipotentia, omniscientia, & omnipresensia, qui ei absolute & communiter cum Patre & Spiritu sancto, ut soli vero Deo tribuitur: Sed tota illa aetia, quantum Persona, tum verò officij ratione, secundum utramque naturam ei, ut Mediatori Θεω & εἰς Scriptura propriam vendicat, & fide à nobis vult agnosci ac celebrari. Sic enim distinguit dominus ipse, cū iubet nos Patrem inuocare IN NOMINE SVO. Inuocamus igitur Christum, quia verus cū Patre & Spiritu sancto Deus: λατρεία, ut sic loquar, Deitatis absoluta: Inuocamus quoque Deum in nomine

9.

Ad Romā.
cap. 14.

Ioh. 16. 23.

Christi, quia Mediator, petentes nos audiri propter huius persona Θεωρεῖται ὡς λύτρον & intercessionem: qua λατρεία Mediatoris solius est propria. Vnde manifestum est, gemino quasi respectu in adorationis cultu fidem nostram Christum intueri: vno quidem, ut Deus est vnus & indiuiduus cum Patre & Spiritu sancto, à quo solo bona omnia petuntur: altero, ut est Mediator, in cuius nomine tantum rogata omnia accipiuntur: ideoq; cultum hunc Mediatoris proprium cum absolutis Dei idiomatis nomen se confundendum.

Secundo, rectè explicanda est Assumptio, ut vitetur naturarum confusio. Vna enim, non respectu & gradu, sed numero λατρεία adoramus Christum secundum vtrancq; formam. Etenim fides nostra, ut nam in Agnitione Christi, sc. neq; in eius inuocatione confundit eius naturas: scilicet in vna adoratione, & ut Deum, & ut fratrem nostrum intuetur, tribuens ei iuxta vtrancq; formam, quod secundum Scripturas oportet, ac petens, ut in opere exauditionis, tanquam officij apotelesmate, secundum vtrancq; naturam agat, quod suum est: hoc est, inspiciat corda, audiat gemitus, det Spiritum Sanctum & alia bona: immensa Deitatis sua sapientia & potentia: approbet preces & exauditionem, etiam humana sua voluntate. Sic precatur Ecclesia: Etiam veni Domine Iesu: nō ut sua etiam Deitate conspicuus veniat in nubibus, sed sua humanitate: liberet verò & glorificet Ecclesiam, diuina omnipotentia sua: vnus & idem ille Dominus Iesus. Hac perspicua, pia & Orthodoxa sine dubio est de adoratione Christi sententia: Augustinus distinctionem hanc exprimit Tractat. 23. in Iohan. Honoratur homo Christus, sed non sicut Pater Deus. Quare? Quia secundum hoc dixit: Pater maior me est. Quando autem honorificatur Filius, sicut honorificatur Pater? Cū in principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & omnia per ipsum facta sunt. Et ideo in hac honorificatione, secunda quid ait? Qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum. Non est missus filius, nisi quia factus est homo. Et eodem Tractatu paulo antè. Fa-
Aus

Etus est homo Deus. Ibi habes aliquid propter infirmitatē
tūam: ibi habes aliquid propter perfectionem tuam. Eri-
gat te Christus per id quod homo est: ducat te per id quod
Deus & homo est: perducatur te ad id quod Deus est. *Calum-
nias hic non attingam, quibus ubiquitarij non sane nostram, sed
Athanasij, Cyrilli, Augustini, Hieronymi, Damasceni, totiusq;
Ecclesia doctrinam lacerant. Responsum à nostris satis est: sed fa-
cilis fuit Apologētis Erfurtensibus in Danaum absentem de-
bacchari, quā ea, quae Germanica Admonitio de vera Christi a-
doratione solidissime scripsit, vel improbare vel refutare. Ad
ea igitur iuniores remitto. Hoc tantum addam, quod & iuniores
obseruent, non modò labefactari ab aduersarijs firmissimum Dei-
tatis Christi argumentum, quod apud Patres frequentissimum est
contra haeticos: sed & naturas in Christo manifestè confundi,
cum sic argumentantur:*

Admon.
Neustad.
Germ. pa.
710.

*λατρεία adorationis tribui Deitati immensitatem sapientia,
potentia, & praesentia.*

*Adoramus autem Christum una λατρεία secundum utraque
naturam.*

Ergo etiam Humanitati tribuit adoratio omnipotentiam &
ubiquitatem. Quid enim in Deo esse potest, quod λατρεία adora-
tionis ei non tribuat? Agnoscimus certè aeternum, incorporeum,
essentia immensum, conditorem rerum, repletivè praesentem ubi-
que. An verò hac etiam humanitati tribuimus?

Haecenus ne unum quidem ex locis recitatis favere nouo huius
commento offensum est. Glossas enim & σφά quorum dum σφά-
μαα non moramur: de phrasibus Scripturae quaritur, an ad re-
gulam congruant. Virum potestate abstracta sint, & glossas ipso-
rum admittant, nova quaestio est, quā hic ingredi non libet.
Unius vero argumenti complexu de datu in tempore omnes con-
tinētur, de quo mox dicendum erit. Sed restant alia duo loca, quae
propius ad regulam accedere videntur.

Ioh. 8. 51. Ego sum panis vitae, qui de cælo descendi. Si
quis edierit ex hoc pane, vivet in aeternum: & panis quem

10.

ego dabo, est Caro mea, quam dabo pro mundi vita.

Hinc Synodus Ephesina rectè conclusit: Carnem Christi viuificam esse: & rursus contra Nestorium: non esse alicuius per se hominis carnem, sed Filij Dei carnem: ex diuina operatione Christum personam *ἡ ἀνθρώπου* esse demonstrans. Hac ubiquitarij perperam ad realem idiomatum communicationem rapiunt. Non enim Ephesini Patres, quod ipsi faciunt, ex unione personali diuinorum idiomatum realem in carnem transfusionem, & carnis *ὑποστάσεως* concludebant; Sed contra potius, ex diuino opere, quod carni sua Christus tribuit, unionem demonstrabant. Ac profectò, si rem benè obseruent aduersarij, haud parum ipsi (suo figmento decretum Synodi labefaciunt: dum elusionem Nestorij suo patrocinio comprobant. Synodus enim statuebat, carnem viuificam dici non posse, nisi cui verbum cuncta viuificans personaliter coniunctum sit. Elusit hoc Nestorius, viuificam nihilominus dici posse, cui diuina in habitatione λόγος vim viuificatricem realiter communicasset. Concedebat enim, carnem Christi viuificam dici posse: sed causam tanta virtutis non concedebas esse unionem hypostaticam carnis, cum viuificante λόγῳ: Sed diuinam quandam in hoc homine Iesu habitationem, ut ex undecimo anathematismo Cyrilli constat, hoc est, realem diuinam virtutis seu *ἐνσυνέσεως* cum hoc homine communicationem per singularis cuiusdam coniunctionis Dei cum eo dignitatem. Ab hoc Nestorij dogmate non multò longius abest ubiquitarianorum opinio, quàm talum Brentianum ab inferno. An non enim, dum nos causam viuificationis carnis in unione & officio ostendimus, ipsi vociferantur nihil nos dicere: nihil carni Christi tribuere, organum ἀργύρεον facere: nisi etiam fateamur, carnem Christi ad viuificationis virtutem ita conscendisse, ut eadem cum λόγῳ virtute viuificatrice realiter seu pradiata, cuncta ἅπα, ut λόγος ipse, viuificet? Causam igitur, cur Christi caro dicatur viuifica, non credunt esse ipsam unionem, sed, quam ex unione sequi fingunt, idiomatum diuinorum cum carne communicationem, qua secundum ipsos specifica est unionis differentia. Atqui Nestorius talem

Nestorianismus ubiquitarianorum atque etiam Arianismus.

com.

communicationem non negabat : & negabat tamen unionem. Dicebat enim communicationem illam etiam fieri posse per divina gratia inhabitationem siue assistentiam : quam sententiam etiam hodie Arianii in Transsylvania defendunt. Videatur Tho. Sū. Theol. mas de unione Nestoriana, & cogitetur, quantum ab ea distet parte 3. q. obiquisaria: si hoc unum excipias, quod Nestorius etiam à voce 2. ad 6. unionis hypostatica abhorruit, quam isti retinent.

Sed omīssis istis, ad rem respondeo. Ne hic quidem locus ad regulam ipsorum quadrat, quantumvis prima fronte videatur. Si enim subiectum simpliciter abstractum est, & Caro mea, idem valet, quod humanitas mea: fatendum fuerit cum S. vuenfeldio, eandem calitus delapsam esse. De eodem enim pane, hoc est, Carne, dicitur, & quòd de calo venerit, & quòd vivificet. De Carne itaq; Christus loquitur non absolute, ut caro, vel natura humana erat, sed ut Caro erat Eius propria, & quidem pro vita mundi tradita, ac fidei corde manducata, hoc est, de carne cum vivificatione coniuncta. Ego enim, inquit, sum panis vivificus qui è calidescendi. Et: Qui edit meam carnem, in ME manet, & ego in eo. Et: Qui ederit ME, vivet propter me. Liqueat ergo subiectum voce quidem abstractum: potestate verò ac sensu verè concretum esse. Non enim Humanitas tantum, sed Humanitas vita unita, hoc est, totus ipse Θεάνθρωπος Christus, & quidem in mortem traditus, fideq; receptus, Panis vita est.

Sed detur sanè, subiectum merè abstractum esse. An non vivificatio, quatenus carni à Christo attribuitur, διὰ τοῦ λειτουργίας officij Mediatoris in quo utraq; natura, quod suum est, agit cum alterius communione? Nam de vivificatione Christus, ut de effectū mortis sua, & spiritualis nostri cum ipso coniunctionis, loquitur. Carni autem sua vendicat, non quod precipud, aut solius sit carnis, aut eodem modo sit carnis, quo est Divinitatis: sed quia in carne mortem sensit, & vitam instauravit: & carni sua per Spiritum in suis fideles, verè demum vivificat. Dedit enim, In Ioh. lib. inquit Cyrillus, pro vita omnium corpus suum Dominus, 4. c. 12. & per illud rursus vitam in nobis immittit.

Artic. de
Iustific.

*Ipsa etiam Bergensis Concordia fatetur, viuificationem in scri-
pturis & scholis Theologicis alias iustificationem ipsam, alias re-
generationem notare, & vtrang. inter διπορεύματα rectè con-
numerat. Quidni igitur de viuificatione idem dicatur?*

In fine ter-
tij argu-
menti.

*Ceterum, cur aliqui ex vetustis Patribus viuificationem hñc
absolutè, vt Dei actionem seu opus acceperint potius, quàm vt
θεωποικνὸν ἐργεῖαν id & supr à explicatum, & nihil ad ubiqui-
tatem carnis probandam facere, ostensum est. Sic igitur & hunc
locum ἀπεσδιόυσον esse liquet.*

II.

*1. Ioh. 1.7. Sanguis Iesu Christi mundat nos ab omni
peccato. Quàm puerile est, sanguinem hñc de natura humana
interpretari: ac non animadvertere ad phrasin Scriptura, qua
σωεδοχικῶς passim vniuersum redemptionis nostra mysterium
Sanguini, hoc est, cruento Christi sacrificio, morte carnis peractò
attribuitur. An enim obedientia & λύτρωσιν, quod sanguinis no-
mine significatur, humana tantum natura est? ac non potius to-
tius persona Mediatoris?*

Serm. 119.
in Matth.
In Explic.
Epistolæ
natal. ex
Hebr. 1.

*Et quæ hæc est tyrannis, obtrudere Ecclesia pro orthodoxa hñc
phrasin: Humana natura mundat nos ab omni peccato: Illam ve-
rò qua semelin Admonitione occurrit: Humana natura patitur,
moritur: morosè abijcere, & vt Nestorianum exagitare? Quod
si vel cum Augustino dixissemus: Solam carnem in sepulchro ia-
cuisse, vel cum Luthero: Solam Diuinitatem omnia videre & sci-
re: Deus bone, quam dicam nobis non scriberent? Sed esto quod
volunt. Certè πολύτρωσις siue καθάρσις à peccatis, non mi-
nus etiam quam viuificatio theandricum opus est, in quo & Diu-
nitas & Humanitas suas agit partes: neq; sequitur: Diuinitas vi-
uificat & mūdāt à peccatis: Et Caro nos viuificare: Sanguis mun-
dare dicitur. Ergo Caro & Sanguis viuificat ac mundat sicut
Diuinitas. Est enim idem quidem & vnum opus viuificationis &
mundationis totius persona secundum vtrang. naturam, sed non
eadem & vnain operis illius effectione vtriusq; actio. Totum au-
tem opus de altera natura dicitur σωεδοχικῶς respectu partiu
officij, seu illarum operationum, quæ sunt eius naturæ propriæ:*

qua

qua dere plura iuniores legant in octavo Admonitionis capite: si- pag. 271
mulq; obseruent: eandem hanc mundationem a peccatis alibi in
Scripturis toti persona concretè attribui: cum Angelus dicit:
Ipse saluabit populum suum ex peccatis ipsius: Et Iohan. Matt. 1 21
nes: Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris per san- Apo. 1. 5.
guinem suum: quibus verbis optimum agis sui ipsius inter-
pretem.

Hac sunt scriptura loca, quibus ad obtinendam ubiquitatem
certum genus enunciationum defenditur: quæ breuiter ad nor-
mam ipsorum componere libuit, ut intelligant iuniores, allegatio-
nes istas perpetua quadam petitione principij laborare: ac dum
modo quis scriptura phrasim diligenter obseruet, laruatos istos
leones nemini extimescendos esse.

Restant dua argumentorum classes: Similitudines quinq; cor- Dua po-
steriores
argumen-
torum
classes.
poris & anima: Solis & lucis: Pruna ardentis: Gladij & ferris can-
dentis: qua postrema cum primis delectantur: Sententia item Pa-
trum, quibus idiomata diuina Humanitati abstractè attribui
videntur.

Sed nescio, an sis opera praeium, hanc Iliada seu Labyrinthum
potius nunc ingredi, in quo ipsi aduersarij miserè satagunt, neq;
exitum ullum inueniunt. Video enim à plurimis eruditis simili-
tudines illas diligenter iam esse excussas. Tum etiam hoc pugna
genus neq; praeipuum est, neq; adolescentum viribus aptum. Nec
fas est, discipulorum animos à sacris literis auocare ad hominum
scripta, quorum lectio maturo iudicio eget. Voluantur & reuol-
uantur praeipui ubiquitariorum libri, qui proximis hiscè annis
prodiere, & verum esse constabit, quod iam dico: parcissimè eos ac
valde trepidè scripturas delibare: ut si ex his solis causam nobis-
cum disceptare ipsis collibeat, citò inermes futuri, campoq; cessuri
sint: totos verò exercitus Patrum in aciem contra nos ducere, om-
nesq; pagellas aut prunis suis ardentibus, aut ferro gladioe can-
dentium ire, nec non omnem victoria spem in istis ponere. Sed
ne quicquam terrent eos, qui scriptura armis probè muniti ad
seriam accedunt.

Non itaq; fert animus, singula retexere: quàm frigide enim diluant Apologeta ea, qua de similitudinibus Admonitione Nestadiana responsa fuerunt, ab alijs iam est ostensum. Tantum, quid vniuersè respondere debeant, breuissimè iunioribus explicabo.

Ad similitudines responsio generalis.

I.
In Phœdone.

De similibus, qua à Patribus Orthodoxis quandoque vel ad unionem, contra Trimum Nestoriumq;: vel ad distinctionem naturarum contra Eutychen, illustrandā, usurpata esse constat: hodiè verò ad pingēdam realem diuinorum idiomatum in carnem transfusionē ab ubiquitarijs detorquentur: Respondeant iuniores quod Simmia Socrates apud Platonem dicit: ἐγὼ δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν τοιαύτων δοκούντων λόγοις εὐνοῖδα ἔστιν ἀλαζόνων, καὶ ἀντὶ αὐτῶν μὴ φυλάττειν, ἀλλὰ ἐξαπατῶσι, ὥς ἐν γεωμετρίας, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασι. hoc est, Ego vero arbitror, eos sermones, qui res conantur docere per quadam tantum verisimilia, ad ostentationem esse comparatos, & nisi quis diligenter cauerit, maximè esse fallaces, & in geometria, & in omnibus alijs disciplinis. Cum enim Simmia opinio ψυχῶν εἶναι ἀρμονίαν probabili tantum exemplo seu similitudine consensus sonorum in lyra niteretur: opportunè monet Socrates, similibus non esse temerè tribuendam fidem.

2.

Illud quoq; in scholis vulgatum respondeant: Infimissimum esse argumentorum genus, quod ex loco similium petitur: quia rarissime similia currunt quatuor pedibus: eoq; non ad demonstrandum, sed ad demonstrata illustrandum tantum valere.

3.

Lib. 3. cap.
26.
Orth. fid.

Addant etiam ex Damasceno: Hac ipsa similia dissimilitudinis plurimum habere. Non enim, inquit ille, necesse est, omni modè exempla imaginem referre, quandoquidem necesse est in exemplis & simile contemplari & dissimile.

4.

Deniq; hoc etiam: In alienum scopum hodie Patrum similia torqueri. Quæ enim illi ad unionem carnis cum λόγῳ, actionesq; θεοπρεπῆς vitæ, natura communes illustrandas dixerunt: ea isti hodiè ad nouum carnis δοθεῶσιν, & communicationem idiomatum non reciprocam rapiunt: Verbi causa, quod Damascenus unionem verbi & carnis inseparabilem comparat imbecationi ignis

ignis in gladium: vocat ἡ περιχώρησις: id est de reali omnipotentia, omniscientia & omnipresentia in carne transfusione interpretantur: cum expresse scribit: Diuinam naturam semel im- Lib. 3. c. 19.
meantem per carnem, dedisse carni ad ipsam ineffabilem immeantiam & immaensionem, quam profecto inquit VNIONEM dicimus. Virumq; contra istos facit, quod περιχώρησις & ipsam esse unionem, & reciprocam esse docet. Et idem Damascenus paulo ante περιχώρησις naturarum expressis verbis cap. 17.
mutuam esse dixit. Quid ergo sibi vult περιχώρησις ubiquitaria non mutua?

Patrum auctoritates, h. e. locutiones abstractiuas, quas ex Patribus pro Gorgone nobis ostentant, quid attinet sigillatim persequi? Sunt enim reuera δύο περιήσεις, altera nauigatio, qua frustra se defatigant ii, qui scriptura sacra ventos aduersos habent. Itaq; hic etiam pauci tantum, quid ad hanc argumentorum classem generatim regeri debeat, ostendam:

Initio igitur opponatur grauissima illa D. Iohannis sententia: I.
οἱ μαρτυροῦντες τῶν ἀνθρώπων λαμβάνουσιν, ἡ μαρτυρία τῶν θεῶν μέγιστή ἐστιν. Hinc enim efficiuntur, parum firmiter asseri dogmata. hominum quantumuis prestantissimorum testimonijs, absq; Dei verbo: quod utrum patrocinesur ubiquitaria causa, prius est demonstratum. I. Ioh. 5. 9.

Ac ne iniuriam fieri sanctorum patrum scriptis hoc modo quis arbitretur, addatur illud, quod Ambrosius de suis alicubi libris ad Irenaeum scripsit: Ego beneficio annumero, si quis Lib. 7. Epi. 47.
mea legens scripta, dicat mihi, quod moueatur, quia & in ijs, quæ scio falli possum: In quam sententiam multa Patres de libris suis scripta reliquerunt.

Postea reuocanda sunt Patrum sententia ad doctrinam supra expositam: Et liquebit, plerasq; non multo magis, quam ipsa etiam Scriptura dicta, ad regulam tertij generis congruere. Es enim subiecta abstracta, ut humanitas, humana natura, Caro, Corpus Christi &c. passim occurrunt: tamen de attributorum differentijs diligenter hic est cogitandum: ne vel διποτέλεσματα vel ἀξιώ

matō officij Mediatoris, veletiam *ἁρμόματα* carnis, cum ab-
solutis & essentialibus Dei proprietatibus confundantur. Sepē
Patres in disputationibus contra Arium & Nestorium carni &
humanitati tribuunt opera theandrica, vt veram seu hypostati-
cam eius cum λόγῳ vero & aeterno Deo vnionem euincant. Vt
cum Cyrillus ait: Viuifica est hæc caro, quoniam habet ver-
bum Dei, quod naturaliter vita est. Et alibi: Quomodò igitur
caro viuificat? Secundum vnionem cum viuente ver-
bo. Hinc non mox sequitur: Ergo humanitati realiter commu-
nicata sunt idiomata diuina: Sed hoc tantum: Ergo humanitas
Deitati hypostaticè unita est, & realiter cooperatur in viuifica-
tionis opere: quod omnino est verissimum. Non enim est ὁμογενὲς
ἄπρῳον vt quidam calumniantur, sed efficaciter eadem opera the-
andrica cum diuinitate operatur, licet alia sit eius, alia diuinita-
tis in eorum effectione actio.

Sepē in eundem finem *ἁρμόματα* officij, (quibus perfectō vt
suprà dictum est, summa etiam perfectio natura assumpta iam in-
de ab vnione ipsa ad extremam usq; euectionem exprimitur) hu-
manitati ascribūt, ac praeclare, non tam contra hæreticos, quàm
contra Satana insultus, & natura nostra indignitatem pradi-
cant: vt cum dicit Chrysostomus: Quæ natura antea audiue-
rat. Terra es, & in terram reuerteris: nunc audit: Sede à dex-
tris meis. Item: Corpus dominicum est ad quod dicitur:
Sede à dextris meis. Et talia sxccl̃a. Hinc neq; ex æquatio natu-
rarum, neq; realis diuinorum idiomatum in carnem effusio confi-
citur: vt prius ostensum est. Nam etiam in sublimitate dextra
Dei manet assumpta natura inæqualis Deitati, & finita creatura:
neq; per euectionem creuit vnio personalis, aut vnionis specifica
differentia: Sed humanitatis perfectio & gloria: quam cum idio-
matis Dei essentialibus, hoc est, ipsa Dei essentia. Nemo nisi Eury-
ches & Suenfeldius confundit. Quare huius generis attribu-
ta, quacumq; de axiomatis officij totius persona, & in his de præ-
rogatiuis atq; gloria natura assumpta loquuntur, ab alijs diligen-
ter discernenda sunt.

In Ioh. lib.
4. l. 15.
Ad Theo-
dos.

Serm. de
ascens.

Sepè deniq, Patres carnis dignitatem pradicantes, vnionem ipsam eius cum Dei verbo spectant, & contra Nestorium aliosue hæreticos urgent; ut Origenes: Anima Christi tota totum λόγος recipiens atque in eius lucem splendoremque cedens, hac mediante verbum caro factum est. Athanasius: Diabolus non credidit, carnem Christi verbi virtute roboraram. Epiphanius: Cum λόγος in omnibus sanctis sit: solus Mariæ Filius vocatur Immanuel, quod est, nobiscū Deus: tanquam corpore pleno Deitatis. Et Basilium: Humana natura particeps facta est Deitatis. Et Damascenus: Quandoque ex meliori sermonem facimus, & deificationem carnis, & verbificationem, & ὑπερύψωσιν dicimus: & id genus carni diuitias aggenitas ex vnione & cognatione ad altissimum Deum verbum insinuantes. Hic per ἡρώσιν, ὑπερύψωσιν, & ὑπερύψωσιν σαρκός, non significari realem illam idiomatum diuinorum in carnem ἐκχυσιν, ut ipsi volunt: Sed personale carnis cum verbo commercium, ac dignitatem, quam per vnionem habet: ex contextu Damasceni manifestius est, quam ut, ut vlla Sophistica obscurari possit. Nam eodem modo dicit Incarnationem Dei verbi ex inferiore natura appellari humanationem, eximinationem, pauperiem, humiliationem: quo ex superiore natura appellatur carnis Deificatio, & verbificatio, & superexaltatio, & id genus diuitia carni ex vnione aggenita. Hoc autem fit, cum in primo genere dicimus: Deus est homo, ex inaniuit se: factus est pauper: est crucifixus, mortuus. &c. Et vicissim: Homo est Deus, omnipotens, omniprasens. &c. Non autem, cum vbiquitarij dicunt ex superiore: Humanitas est Deus, omnipotens, omniprasēs. &c. Ex inferiore non item: Deitas est homo, pauper: est passa, mortua &c. Idcō mox addit Damascenus: Nam propter vnionem secundum ὑπόστασιν & caro deificari dicitur, & Deus fieri: & vicissim, Deus verbum incarnari, & caro fieri, & creatura dicitur, & nouissimus vocatur. Hac profectō non aliter, quā de vnione & idiomatum communicatione personali & mutua intelligi possunt.

De prime.
lib. 2. ca. 6.

De Passio-
ne in Oli-
ueto.
Libr. 2.

Contr. D.

Lib. 4. c. 19.

D. Chera.
de duab.
naturis
pag. 424.

3. Obseruandum est quoq̃, Patres non rarò extra aleam disputat-
 tionum liberius loqui: ac naturis tribuere, quod persona in con-
 creto tribuendum erat: negare item de concreto, quod de natura
 altera negandum fuerat. Sit solam carnem iacuisse in sepulcro
 Serm. 119. Augustinus scripsit: cum Apostolus, Dominum gloria crucifixum
 esse; Historia Evangelica: Christum iacuisse in sepulcro dicat.
 De Arr. & Athanasius verò: Non ergò, inquit, Deus est creatura: sed
 Cath. cõf. homo: non sepelitur Deus, qui vita est: sed caro neque ab
 imis refurgit Deus, qui vbique & super omnes est, sed Ho-
 mo refurgit in Deum. Et ibidem: Ignorat homo, quod non
 ignorat Deus: & similia passim occurrunt quã si nostra essent,
 Nestorianis ini calumniam non effugerent. Et agnoscit has àxx-
 De duab. poloyias D. Chemnitius, multis in utranq̃ partem exemplis re-
 naturis. citatis. Cautè itaq̃ in hoc pelago nauigandum, plurimaq̃ circun-
 pag 206. spectione opus esse censeo, ut firma probationis argumentum hic
 eliciatur.

4. Deniq̃, de tribus, ut ille ait, capellis, hoc est, de re controuersa
 quaratur: quisnam ex Patribus, quo loco, quibus verbis, quo ar-
 gumento VBIQVITATEM carni tribueris. Cõtrarium
 Ad Dardã. nostri Theologitum disertis Augustini verbis, tum ex Schola-
 sticis iam pridem demonstrarunt. Producãt illi nũc suos Patres de
 VBIQVITATE carnis testantes: quod nisi fecerint, oleum
 & operam farraginum suarum sibi perijisse sciant. Certè catalo-
 gus Bergensis & Chemnitianus de vbiuitate seu omniprasentia,
 ne Gry quidem. Nec sequitur, sicut Ephesina Synodus ex Dei ver-
 bo contra Nestorium conclusit, Carnem Christi viuificam & Dei
 carnem esse: Sic licuisse Bergensibus, aut licere Theologis alijs dice-
 re, Carnem Christi omniprasentem, & Deum esse. Ne quid
 enim de ordine & autoritate iudiciorum Ecclesiasticorum quam
 isti neq̃ reprasentant, neq̃ obseruant, dicam: nemo iam non intel-
 ligit, viuificationem opus theandricum esse, vtriusque natura
 actione perfectum: ideoq̃, tam naturis quodam modo tribui posse
 quàm persona simpliciter tribuitur. At omniprasentia talis est
 immensa & infinita natura proprietas, quæ, ut ait Bonanen-
 tura,

cura. Vniatque soli Deo competit, vt nulli prorsus creaturæ, ac ne ipsi quidem naturæ humanæ Christi inuitate personæ realiter communicari possit. Lib. r. Sen. dist. 37. art. 2. qu. 1.

Hac pro ratione huius insituti breuiter monere de classibus argumentorum aduersa partis volui: qua meo iudicio, non parum lucis toti controuersia afferunt. Nec esset iam difficile, sigillatim quæq; persequi, præsertim qua de Patrum locutionibus monui, nisi me prolixitas deterreret. Ex differentiis enim attributorum modo explicatis omnes nodi sine negotio dissoluuntur.

Coronidis igitur loco, vt compendio utar, duo tantum argumenta subiiciam, quorum ambitu comprehendi & explicare posse arbitror, quicquid nervorum & succi vniuersis eiusmodi allegationibus ineft.

Prius argumentum hoc esto.

Doctrina & phrasis Orthodoxa vetustatis rectè retinetur in Ecclesia. Ea verò humana Christi natura non tantum creata & finita dona, sed multa etiam diuina idiomatica attribuit.

Non ergo tanquam noua, & ignota pia vetustati abijcienda sunt abstractiua enunciationes tertij generis, quibus Humanitas Christi omnipotēs, omniscia, omnispræsēs, & Deus esse perhibetur

Ad Minoris probationem spectat inductio sententiarum ex Patribus magno sudore congestarum. Extat ea in libro D. Chemnitij de duabus naturis in Christo, cap. 25. à pag. 370. vsq; ad pag. 435. Et in calce Concordia Bergensis: quanquam editio Heidelbergensis eam caudam non sine causa refecuit.

Breuus & magis perspicuè sic formabitur:

Doctrina & phrasis Orthodoxa vetustatis est retinenda.

Humanitatem Christi esse vniuersam, adorabilem, omnisciam, omnipotentem, omnispræsentem & ubiq; est doctrina & phrasis Orthodoxa vetustatis: quod sententia Patrum docent.

Rectè igitur hæ phræsés abstractiua retinentur.

Hic fucus manifestè apparet in minore in qua phræsés patrum non controuersas miscuit cum suis paradoxis. De vniuersatione enim & adoratione carnis Christi damus minorem, & totum ar-

gumentum rectè intellectum: de omnipotentia, omniscientia & ubiquitate non damus, sed assumi id dicimus, quod maximè in controuersia versatur, eoq; meram esse principij petitionem, quod de Patrum sententijs addunt. Neg. enim tale quid in tota illa farragine sua ostendere possunt. Sed respondebo explicatiu.

Primum: ad Maiorem: Doctrina & phrasis Orthodoxa Ecclesia est retinenda: Sed non monstrosè intellecta, nec sophisticè ad nouas opiniones palliandas detorta: Sicut Ariani retinebant quidem phrasin Orthodoxorum: Filium ex Deo Patre verè ante seculum genitum esse: & tres esse personas in Deo, ut autor est Socrates: Lib. 2. c. 15. Sed negabant $\delta\mu\omega\sigma\tau\acute{\iota}\alpha\nu$: & fingeant, decisione vel saltem propagatione sibi ineffabili substantia, Filium ex Patre genitum esse: Sicut de lumine lumen accenditur $\delta\mu\omega\iota\sigma\tau\acute{\iota}\sigma\tau\omega\nu$ sed non $\delta\mu\omega\iota\sigma\tau\acute{\iota}\sigma\tau\omega\nu$, palliantes hoc modo suum illud $\eta\nu\mu\omega\tau\acute{\iota},\acute{o}\tau\iota\epsilon\kappa\eta\nu$. Hoc non erat retinere doctrinam & phrasin Ecclesia, sed Deo ac mundo imponere, ac Sermonem Ecclesia blasphemias horrendas palliare. Sic isti, carnem Christi esse uiuificantem & adorandam clamant, & Patres citant. At non de phrasi Patrum, sed de glossa istorum quaritur.

Synodus Ephesina contra Nestorium conclusit: carnem Christi esse uiuificantem, h. e. opus uiuificationis Ecclesia, non minus propriū esse Carnis quàm ipsius uerbi, quippe quod tam Carnis quàm uerbi coniuncta operatione efficiatur, ut sit in omnibus salutis nostra apotelesmatis. Hinc verò unionem Carnis cum uerbo personalem confecerunt: ut supra ostensum est: & ex 11. Anathem: Cyrilli liquet. Nec alia ratio huius phrasis ex Cyrillo & Damasceno ostendi potest, quàm Unio carnis cum uerbo uiuificante, & ex unione manans societas carnis cum eodem uerbo in operis istius diuinissimi effectione. Propterea enim Cyrillus totā eam effectam esse uiuificantem: & totam uerbi operationem suscepisse dicit, quia cum uiuificante uerbo coniuncta est.

libr. 4 cap.
23. in Ioh.

Isti, quoties carnem Christi uiuificantem dicunt, non modo ad unionem, sed maximè ad realem diuinā virtutis in carnem inchoatam respiciunt, & contendunt, in actū uiuificandi eandem plantam uerbi & carnis $\epsilon\nu\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\lambda\alpha\nu$ esse; hoc tantum discrimine, quod uer-

bum

hum sua essentiali, Caro accidentaria, h.e. verbi virtute sibi realiter communicata vinificet, det Spiritum sanctum, scrutetur & regeneret corda, vitam, iustitiam & gloriam infundas. Quorsum id verò? Ut hoc exemplo probent realis illius transfusionis diuinorum idiomatum in carnem figmentum: & ex hoc ubiquitatem: ex hac rursus corporalem in pane Eucharistico præsentiā: ex ista deniq. manducationem oralem.

Atqui identitas illa ἐνέργειας verbi & carnis, identitatem & confusionē utriusq. naturæ, necessario efficit. Quorum enim Lib. 3. c. 15. eadem est ἐνέργεια. eorum eadem quoque natura & substantia est: & contrā, ut suprà ex Damasceno ostēsum est. Aliud est ergo, eadem verbo & carni ἐνέργειαν, quod ubiquitarij cum Eutychē & Suenfeldio faciunt, aliud, idem ἐνέργεια & ὁμοιότητα, quod nos cum Orthodoxa vetustate facimus, tribuere. Hoc enim unionis duarum naturarum in vnā personam efficacē contra Nestorium argumentum: illud confusionis Eutychianæ ipsissimum fundamentum est. Hinc idem Damascenus ibidem inter ἐνέργειαν & ἐνέργειαν diligenter distinguit: & in Christo ἐνέργειας quidem duas, diuinā diuinā, humanā humanā naturā ac voluntatis ut & duo ἐνέργεια h.e. duas naturas distinet: actiūas: ἐνέργεια verò vnum idemq. perpetuū totius personæ agnoscendum esse docet, sicut vniuersā est ὁ ἐνέργειαν h.e. vna persona secundum vtrāq. naturā agens. Hocne igitur est, retinere phrasin Orthodoxæ antiquitatis?

Haud dissimiliter alteram de adoratione carnis deprauant: fingentes eam adorabilem & adorandam esse, non tam, quia Deo verbo adorabili unita, & de substantia est Mediatoris Θεωσώπυ, cui scilicet omne genu, & in cuius nomine innocentes tantum exaudiuntur: quā quia ex unione diuinā maiestātē, h.e. omnipotentiam, omniscientiam & omnipræsentiā realiter est consecuta. Sed de adorationis λατρεία, qua Christum secundum vtrāq. naturā colit Ecclesia, in explicatione locorum Scripturæ satis dictum est.

Secundo, falsa est assumptio, de omnipotentia, omniscientia, &

ubiquitate humanitatis. Nam non modo non extant apud Patres
 ha loquenda forma: Sed etiam improbat^r, quoties confusio idio-
 matum, & identitates actionum utriusq^{ue} natura apud Hierony-
 mum, Ambrosium & Damascenum improbat^r. Ambrosius ab-
 ijcit hanc phrasin: Caro est verbum: & Hieronymus hanc: Caro est
 Deus. Quomodo igitur caro omnipotens, omniscia, omnipraesens
 dici potest. Si Deus non est? aut si Deus est, cur non aeterna, increa-
 ta, incorporea?

Phrases pa-
 radoxe ubi
 quitatio-
 um.

Tertio: si retinenda sunt in Ecclesiaphrases pie vetustatis, quid
 sibi volunt horribiles illa καὶ οὐκ ὀρθῶς, quas defendunt: quod hu-
 mana Christi substantia omnia impleat: sit supra, infra, extra &
 intra omnia loca: in omnibus pyris, pomis, & cantharis ceruicia-
 rijs: in inferno & resibus: quod Deus sit Homo secundum quidem
 humanitatem, causa unionis: Homo autē sit Deus, & secundum
 Deitatem per se, & secundum Humanitatem per accedens, pro-
 pter realiter communicatā carnē diuinā maiestatem: quod hae
 phrasin: Homo est Deus, realiter sit falsa, nisi humanitas realiter
 sit omnipotens, ubiq^{ue}, & Deus: quod Deitas alia sit participans,
 qua Christus Deus: alia participata, qua Christus homo sit Deus:
 Quod λόγος omnia simpliciter infinita sua potentia opera per car-
 nem exerceat, & quidē sic exerceat, ut eadē actio sit utriusq^{ue} na-
 tura, puta, quod per carnem scrutetur corda, de Spiritum sanctū,
 in sanctū habites, ubiq^{ue} sit praesens, atq^{ue} etiam, si placet, suam car-
 nem a morte suscitavit: Quod Christus in calū ascenderit triplici-
 ter: In incarnatione: In resurrectione: & in monte Oliueti: Quod
 ascensio visibilis fuerit spectaculū seu φάσμα quā locale, & dispa-
 ritio in nubibus: Quod calū sit ubiq^{ue}, capiat non minū impios,
 Satanam & omnes Diabolorum familias, quā Angelos & bea-
 tos homines: Sit Deus ipse, eoq^{ue} infinitum & aeternum, & (quod
 consequens est) incarnatum: Quod Christus nec latum pilum a
 terra profectus sit corpore, cum ad patrem iret: Quod sedeat ad
 dextram Dei non modo in excelsis, sed etiam in inferno: Quod
 sessio ad dextram non sit aliud quā incarnatio, & cum unione
 ipsa in utero matris coeperit &c. & sexcenti alij huius generis
 flos.

ſtoſculi, in horto ubiquitario ſuccreſcentes? Hac certe περὶ πολλοῦ ἡμῶν, qua ex ipſorum libris collecta publicè extant, neg. à Concordia Bergenſi damnantur, non patiuntur ſe Antiquitatis diſbaſtopalliari.

Alterum Argumentum.

Quæ realiter data & communicata ſunt Humanitati vi unio- nis: rectè de ea prædicantur etiam abſtractivè, ſicut de Deitate. At realiter ei ſunt data & cōmunicata vi unionis multa idio- mata Divina, ut omnipotentia, omniſcientia, omnipreſentia: iuxta dicta: Matth. 11. & 28. Col. 2. Eph. 4. qua non de Deitate ſed Humanitate accipienda eſſe, regula Patrum, Athanaſij, Theo- doreti, Leonis, Vigilij &c. confirmat, quod quicquid Chriſto in tempore datum eſt, id ſecundum Hominem, ſeu ſecundum ſervi-

Lib. 1. de
Arrian. &
Cath. cōf.

lem formam, ut Athanaſius loquitur, ei datum ſit.

Hac igitur & ſimilia Dei idiomata de Humanitate rectè etiam abſtractivè prædicantur.

Reſponſio: Sepè & rectè à noſtris reſponſum eſt, inſidias, eſſe in verbo DANDI ſeu communicandi. Idenim & de unionē ipſa

ἐμῶν ὁμιλία
in verbo
Dandi.
1.
2.
3.

λὼς cum carne: & de controuerſa illa diuinorum idiomatum in carnem exuoræ: & deniq; de Humanitatis euectione, qua ſum- mam prærogatiuarum, donorum & gloria perfectionem eſt con- ſecuta, intelligi.

Si prima ſignificatione verbum DANDI accipiunt: gemi- no vitio argumentū laborat. Primum enim Maior eſt falſa: cum tota etiam Deitas realiter data & communicata, h. eſt. perſona- liter unita ſit humanitati: & quidem in tempore: nec tamen de ea prædicari abſtractivè poſſit. Unio enim non efficit, ut Huma- nitas ſit Deitas vel Deus, vel æterna vel incorporea, omnipotens, omnipreſens: Sed ut Homo ſit Deus, æternus, incorporeus, omni- potens, omnipreſens: nempe ſecūdum Deitatem ſuam propriam. Deinde in minore non rectè reſtringitur hac communicatio, ad aliquatantum idiomata diuina. Eſt enim unio carnis facta cum tota Deitate, à qua nullum idiomata excludi poteſt. Dicendum igitur fuerit, non tantum multa, tria vel quatuor: Sed OMNIA.

humanitati communicata, b.e. unita esse, de q̃ ea pradicari possē
sed in concreto: non in abstracto: vt seruetur naturarum distin-
ctio & integritas.

De regula
Patrum
responsio.

Si vel media vel tertia significatione accipiunt: Minor sim-
pliciter falsa est: neq̃ probari dictis illis Scriptura, aut regula Pa-
trum potest. De Scriptura dictis suprà responsum est. Regulam Pa-
trum, cum in ea DANDI verbum eadem laboret equivoco,
in prima & tertia significatione veram esse agnoscimus: atque sit
ad minoris probationem nihil pertinet. Media verò signifikatio-
ne, qua ab aduersarijs capitur, neq̃ scriptam à Patribus, neq̃ ve-
ram esse demonstrabo.

I.

Ac Patribus non venisse in mentem de ista reali diuinorum
idiomatum in carnem effusione, qua sit effectus unionis: sed vel
de vniōe ipsa, qua natura inuicem data & communicata, b.e.
unita dici possunt: vel saltem, & quidem frequentius de habitua-
libus gratis carni per euectionē datis eos loqui, quoties DATA
omnia ad humanitatem referunt: Primum ipsi aduersarij suomet
dogmate imprudentes confirmant: dū multas & vix tres aut
quatuor, non autem OMNES proprietates & proprietates diui-
nas humanitati realiter communicatas esse docent. At qui Patres
contrā, cum Scriptura dicunt, OMNIA Christo secundum
hominē data esse de MVLTIS, tribus aut quatuor, nusquam
quicquam habent. Hæc verò OMNIA, si sunt diuina idioma-
ta: quid aliud esse possunt, quam ipsa Deitas, qua tota habitat in
Christo corporaliter, & data est humanitati non aliter, quā
vniōe? Si habitualia χαρίσματα, quid ad causam aduersario-
rum faciunt? Vtroq̃ sensu videtur Cyrillus lib. 10. cap. 2. Thesau-
ri de his DATIS loqui: cum inquit: Quoniam homo fa-
cile potest amittere bona, quæ à Deo accepit, quod Adam
perpeffus fuerat, denudatus gratia sibi data, per inobedien-
tiam: necesse fuit ne rursus in eadem incideremus, vt in-
commutabilis DEI Filius factus homo, vt homo GRA-
TIAS DEI peteret, vt per ipsum qui amittere gratias
non posset, naturæ nostræ firmiter seruarentur. Et postea:
Pro.

Propter nos ipse, vt homo, huiusmodi vocibus vsus est. Nos in ipso vt in homine accepimus, quando carnem assumpt: Nam & nos, quamuis hominis naturâ simus, Dii tamen gratiâ in Christo (qui verus & homo & Deus est) facti sumus.

Secundò, *Scopus patrum nunquam fuit, hac regula confirmare humanisatis omnipotentiam, vbiuitatem velexagationem cum verbo: sed defendere veram & aternam τὴν λόγῃ Deitatem contra hæreticos, quos sic arguentes Cyrillus ibidem introducit: Cui omnia tradita sunt ab alio: nihil is habet à seipso. Sed ipse Christus ait omnia mea tradita sunt mihi à Patre meo. Quomodo igitur secundum substantiam idem erit Patri, qui omnia possidet? h. e. quomodo verus & vnus erit cum Patre Deus? Hic gemina responsione utebantur Orthodoxi: Primum distinctione Maioris: cum sane non esse verum & vnum cum Patre Deum, cui omnia sint ab alio tradita, nempe, in tempore, & ita, quasi ea ipse naturaliter non habeat. At, inquit Cyrillus: Non quoniam ipse non habet, accipere aliquid à Patre Filius scribitur. Habet enim omnia naturaliter, cū verbum & splendor lucis paternæ sit, vno solo excepto, quòd Pater non est. Accipere autem à patre se dixit, vt futuras hæreticorū (Sabellianorū) opiniones radicitus euerteret: & cū alter det, alter accipiat dualitas personarū demonstraretur. Nā cū ex substantia Patris Filius prodeat, omnia Patris aternaliter habet: aternaliter etiam hac ratione ex eo accipit omnia quæ ipsius Patris sunt. Hanc verò distinctionem confirmabant ab absurdo. Si enim, inquit idem capite sequenti, nihil ex se ipso Filius habet, Secundum vos, quoniam ipse accepit à Patre omnia: Pater ergò cū dederit omnia, nihil habet à seipso: quod absurdissimum est.*

Deindè, quòd hac responsio instantiam hæreticorum pateretur omnia etiam in tempore Christo data esse: addebant aliteram, per concessionem argumenti de ea natura, secundum quam in tempore data essent, Humana videlicet, quam fatebantur Deum non esse

2.

Thef. libr.
10. cap. 1.

se: hoc verò Deitati τὸ λόγος nihil derogare ostendebant, eo, quod ipse vnus & idem esset dans & accipiens. Petit, inquit ibidem Cyrillus, accipitque à Patre, quæ naturaliter habet, vt Deus. Sed quoniam homo factus est, & carnem sumsit, quæ non alterius, quàm ipsius Filij Dei caro est, iure gloriam petit, qua natura humana eget, & accipit à Patre, atque etiam à se ipso, quæ naturaliter habet vt Deus. Ipse igitur petit, vt Homo: & dat vt Deus, vnà cum Patre. Hinc igitur Regula frequens apud Patres contra hæreticos extitit: Christum, quicquid in tempore accepit, secundum hominem accepisse. Quid verò ea ad carnis vbiuitatem, de qua Patribus in mentem non venit: & si venisset, alterum argumentum suum, quod à Deitatis proprietatibus, actionibus & attributis proprijs tanquam Achillem fortissimum hæretici opponebant, imprudētes ipsimet eneruassent? OMNIA igitur h. e. omnem Deitatis plenitudinem, Datam esse Humanitati, gratia unionis: OMNIA item, nempe χαλσματα & ἀξιώματα ad summam carnis perfectionem & gloriam requisita, eidem data esse gratia habitualis euectionis, Patres docuerunt. In his autem realem illam omnipotentiam, omniscientiam & vbiuitatem in carnem ἐκχυσιν numerare, & Ecclesiæ obtrudere: est & sanam Patrum doctrinam pervertere, & principium petere, quod Sophistis conuenit.

3. Tertio, firmiter tenemus Regulam Patrum de distinctis naturalium proprietatibus & actionibus, qua apud Hieronymum, Ambrosium, Augustinum, Leonem, Damascenum &c. frequentissime occurrit: & à Cyrillo, quem, cum maxime placeat aduersarijs, libenter cito, prolixè eòdem loci in hanc sententiam explicatur: Quemadmodum igitur, quandò per carnem miracula efficiebat (sputo enim cæcum curauit: & manu extensa, feretroque tacto vnigenitum viduæ filium è mortuis reuocauit, & voce instrumentis corporis emissis: Lazare dixit: veni foras) non ipsi, vt homini hæc sed vt Deo attribuimus: Sic quando humano more aliquid de se ipso dicit, quod alienum à Deitate sua videatur, carni id ipsum accom-

accommodare debemus. Sic enim singula factorum di-
 storumque congruè distribuentes, à vera cognitione Sal-
 uatoris non aberrabimus. *Es mox:* Quare ipsi quoque nos
 debemus, quæ Deo vero conueniunt, Diuinitati eius: quæ
 Homini vero, Humilitati naturæ quam propter nos assum-
 sit, accommodare. *Cum hac regula neg. dogma de reali commu-
 nicatione i diuinitatum in natura humana, neg. glossa ubiquitaria
 aliterius regula consistere potest. Si enim diuina omnipotentia &
 omniscentia opera fecit non ut Homo, sed ut Deus: quorsum de
 carnis omnipotentia, omniscentia & ubiquitate disputatur? Et
 cum ista proprietates, nec non creptas ex illis profluentes, citra
 omnem controuersiam Christo, ut vero Deo conueniant: quis cre-
 dat, Patres eas inter DATA humanitati, eo quidem, quo isti
 fingunt, sensu numerasse? Quia etiam nō videat hic manifestum
 conflictum veteris Orthodoxæ & Nouæ ubiquitaria Theologiæ?
 Nos, inquiunt Patres, quando per carnem miracula efficiebat
 Christus, nō ipsi ut Homini hac, sed ut Deo attribuimus. At nos,
 inquiunt ubiquitarij, ipsi & ut Homini, & ut Deo ascribimus.
 Nos, inquiunt Patres, quacumq; Deo vero conueniunt, Diuinita-
 ti eius vendicamus. Nos vero, inquiunt isti, omnipotentiam, om-
 niscientiam, & omnipresenciam, qua soli Deo vero conueniunt,
 etiam Humanitati eius communicamus. Nos, inquiunt Patres,
 duarum naturarum in Christo cognitionem & dictis & factis
 necessariò facimus: & sic singula factorum & dictorum congruè
 distribuentes, à vera cognitione Saluatoris non aberramus. At
 nos, inquiunt isti Nestorio dictum tale: Christus facit hoc vel illud
 secundum diuinam vel humanam, & non secundum utraq; na-
 turam, attribuimus. Denique nos, inquit Damascenus Patrum
 nomine, Diuinitatem dicentes, non de illa nominamus ea
 quæ humanitatis sunt propria: necque de carne. i. humani-
 tate prædicamus ea, quæ Deitatis sunt propria, sed de
 utroque, siue ex utraque, siue ex vna naturarum eam nomine-
 mus, utriusque naturæ, propria illi adijcimus. Nos vero
 inquiunt isti, Diuinitatem nominantes non quidem humanitatis*

Veteris Or-
 thodoxæ
 & nouæ
 ubiquita-
 riæ Theo-
 logiæ dissi-
 dium.

lib. 3. ca. 4.
 Orth. fid.

Damasc.
lib. 3. ca. 6.

propria abstractiue ei tribuimus: sed tamē passionem & mortē suā quodā modo ad eam quoq. pertinere ac redundasse docemus: & Nestorianos vocamus eos, qui sic loquuntur: Diuinitas in ipso passa nō est: sed humana natura passa est in Christo. De carne verō seu humanitate Quorūā simul & ὁπρεὶς Quorūā & ἀλλὰ Quorūā, seu, non tantū qua humanitatis, sed etiā qua Deitatis sunt propria, vnde omnipotentia, omniscientia, omnipraesentia, & alia qua ad cōfessionem nostrā faciūt, etiā abstractiue predicari debere cōtendimus. Hac à me nō confingi sani omnes iudicabūt. Et tamen consensum suum non Orthodoxa vetustate Thraconicē obijcere nobis audent.

Regulam
de datis: si
de proprie-
tatib. Dei
intelliga-
tur falsam
effici.

I,

Superest, ut regulam, de DATIS seu realiter communicatis Humanitati diuinis idiomatis acceptam, ne verā quidem esse demonstrem. Eius rei primum est argumentum in ipsorum aduersariorum dogmate, de MVLTIS tantū communicatis. At Patres diserte & rectē, cum scripturis OMNIA Christo ut homini DATA esse sentiunt. Hac igitur OMNIA aut sunt idiomata Dei, aut nō sunt. Si non sunt, frustra regulam dogmatis sui testem laudant. Si sunt, falsum est ipsorum dogma: non OMNIA sed ALIQUA tantū, tria vel quatuor, DATA esse At verum esse dogma suum contendunt. Falsa igitur regula, omnibus diuinis idiomatis intellecta, sit oportet. Hic virum maluit, eligant: & mala causa argumentum agnoscent: Si serid dogma de MVLTIS communicatis defendunt: abijciant & damnent cornutum illum suum Achillem, quo nostros supplantari posse olim credebant: Aut nulla, aut aliqua, aut omnia Deitatis idiomata humanitati sunt data. Nulla parū, dicebant, fuerit: Aliqua, etiā sancti habent. Restat ut OMNIA seu OMNES PROPRIETATES (hac enim ipsorum verba sunt) ei datae & impartitas esse concedatur. Si hunc defendere & regulam Patrum deprauere pergunt: ruit modernum eorum figmentum de MVLTIS tantū cōmunicatis. Sed falsum non minus à seipso, quā à vero dissidet. Vtrūq. à vero alienum esse: & MVLTA & OMNIA idiomata Dei humanitati realiter communicari, satis est ipsorum testimonio comprobari. Illud enim olim, sicut
dum

Proroc.
Mulb. Lat.
pag. 64. &
70.

dum ipsos, erat falsum. Ergo ne hodie quidem verum fuerit. Istud hodie ut falsum ab ipsis negatur: plurima siquidem excipere in realisua communicatione coguntur, ut exaurationem & confusionem naturarum effugiant. Quare non minus tunc etiam erat falsum, cum ut verissimum ab illis defenderetur.

Secundo, cornutum illum Achillem in ipsos retorqueo. Aut omnia aut aliqua, aut nulla Idiomata Deitatis humanitati realiter data sunt. Non OMNIA: quia ipsimet iam tantum de MULTIS disputant: & sequeretur essentia diuina multiplicatio: neque etiam quisquam hæreticorum ita unquam insaniit: ut Humanitatem dixerit aternam, Spiritum, increatam, ex Patris Essentia genitam, creatricem cæli & terra, incorpoream & infinitam esse. Non QVAEDAM tantum: Quia omnis plenitudo Deitatis habitat in Christo corporaliter. Hanc verò habitationem si de reali communicatione totius plenitudinis Deitatis cum carne rectè interpretatur: non possunt ad pauca vel multa omnem plenitudinem restringere. Omnia enim idiomata à Θεωλογος sunt ipsa simplicissima & ἀπρόσμετος Deitatis essentia: quæ cuiusque communicatur, tota communicatur, ut Filio & Spiritui sancto per æternam generationem ac processionem: & Homini Christo per unionem gratiam. Relinquitur ergo, nulla Deitatis Idiomata sic realiter humanitati data esse, ut de ea abstractatiuè prædicari possint: eoque regulam Patrum ad realem illam communicationem falso desorqueri.

Accedit, quod Patres perpetuò addunt: idèò Christum hominem Omnia à Patre accepisse, ut ea tanquàm caput in nos sua membra deriuaret. Videatur Cyrillus in Thesauro lib. 8. & 10. Athanasius item contra Apollinar: At essentialia Dei idiomata nobis à Christo communicari, nemo sanus dixerit: quamuis Scriptura rectè dicat, nos in ipso participes fieri diuina natura: Et Cyrillus aliquoties, nos licet natura homines simus, gratiâ tamen in Christo Deos factos esse.

Adde, quod idem Cyrillus passim hanc causam reddit, cur Christus, ut Deus est, creatis iis dona accepisse dici non possit: quia

ut Deus ijs non egebat. Si igitur etiam, ut Homo, diuinas proprietates accepit: certe creaturæ dona & χαρίσματα insuper accepisse dicendus non eris. Quorsum enim finita dona ei, natura, qua infinitus realiter pradiu a est?

5. Denique Christus omnia sibi à Patre data esse dicit: & Patres eum tam à seipso quam à Patre omnia accepisse scribunt. Hinc si glossa ubiquitaria de datis h. e. communicationis realiter humanitati vñ unionis essentialibus Dei proprietatibus vera sit, sequitur tam patris quàm λόγος incarnatio, qui error Sabellij & Patrispassianorum fuit: ut supra quoque ostensum est.

Tabella
explicans
doctrinā
deijs qua
Christo
sunt data.

Nunc, ut totum hoc argumentum illustrem, & ὁμωνυμία vocabuli DANDI facilius agnoscatur: vniuersam eorum, quæ tum in Scriptura tum apud Patres Christo DATA esse leguntur, doctrinam ὡς ἐν τῷ πρώτῳ inuiciorum oculis subiiciam.

Christo DATA sunt alia ante unionem: alia in unionem: alia post unionem.

Data Christi.
Ante vnionem.
mem.

- Ante unionem, h. e. ab æterno, DATA est τῷ λόγῳ per æternam generationem tota Patris essentia, potentia & vita: de qua æterna communicatione essentia loquitur ipse Dominus Ioh. 5. 26.

1. Sicut Pater habet vitam in seipso, sic dedit etiam Filio habere vitam in seipso. Et sic non modò hunc locum, sed & illum Matth. 11. 27. Omnia mihi sunt tradita à Patre meo; aliosq.

2. similes Cyrillus Thesau. lib. 10. cap. 1. interpretatur. Data etiam, h. e. æterno Sacrosanctæ Trinitatis decreto assignata est τῷ λόγῳ, Mediatoris prouincia siuè officium inter Deum & genus humanum, quod ab initio quidem, vsq. ad plenitudinem temporis, sine carne: demùm vero In & Cum carne humana assumpta, subires, prageretq. ut Pontifex, caput & Rex Ecclesia, iuxta decretum Patris: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Psalm. 110. 1.

Data in
vñione.

1. In vñione & per unionem, DATA, h. e. operatione Spiritus sancti formata & personaliter unita est τῷ λόγῳ massa humana: sicut dicitur: Assumit semen Abraham: Accepit formam serui: & vicissim Carni seu massa humana DATA, h. e. perso-

Hebr. 1. 16.
Phil. 2. 7.

personaliter unita est natura verbi, ut in hac massa habitaret tota Deitas corporaliter: sed sine mutatione ac permixtione tum naturarum, tum idiomatum quoque essentialium. Non litigo de phrasi: sed rem ipsam explico. Damascenus non abhorret ab hac phrasi: Deitas est unita humanitati: licet hanc rejiciat: Deitas est incarnata & homo facta. Lib. 3. c. 11.

D A T A etiam atque, imposita est in ipso unionis articulo τοῦ λόγου θεοῦ πρὸς τὴν σαρκὶν seu incarnato (non seorsum vel λόγῳ vel carni, neque etiam, si proprie loquamur, & λόγῳ & carni, sed λόγῳ incarnato secundum utrangue formam) executio totius officij Mediatoris, distinctus sed coniunctus naturarum voluntatibus, viribus, & actionibus suo tempore peragenda, docendo, edendo miracula, patiundo, moriendo, resurgendo, ascendendo in calum, ac thronum dextra Dei occupando, ad Patrie aeternae gloriam, & generis humani salutem. Hunc spectant dicta Ioh. 5. 27. Dedit ei potestatem iudicium exercendi, quatenus Filius hominis est. Matth. 9. 6. Vt Sciatis Filium hominis auctoritatem habere in terra remittendi peccata. Ioh. 17. 2. Dedisti ei auctoritatem in omnem carnem ut quotquot dedisti ei, des eis vitam aeternam. Et illud etiam post resurrectionem: Matt. 28. 18. Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra.

Denique post unionem Data sunt Christo, quadam secundum Humanitatem: quadam secundum officium, siquidem proprie loquendum sit. Secundum Humanitatem, etiam in statu humilitatis Data sunt aetatis, statura, & sapientia incrementa Luc. 2. 52. Dona Spiritus sancti non ad mensuram Ioh. 3. 34. Et in statu Gloria per euectionem ad dextram Dei, ineffabilis supra omnes creaturas & Angelos eminentia, dignitas, potentia & perfectio, Heb. 1. 4. Hac ἡ ἀρχὴ τοῦ θronοῦ Patres vocant. Secundum officium Christo, non quatenus vel Deus vel Homo tantum, sed quatenus Mediator θεῶν καὶ ἀνθρώπων, post resurrectionum **D A T A** est omnis potestas in caelo & in terra: non quam prius non habuerit: sed quam tunc demum, in collectione & gubernatione Ecclesia per vocem ministerij & Spiritus sancti virtutem, manifeste & gloriose ex-

Data post unionem.

1.

2.

reret sicut ipse Dominus infert: Data est mihi omnis potestas: Profecto ergo docete omnes gentes. Post ascensionem verò, summus exaltationis gradus in Sacerdotio & Regno, ut non modo esset, sed palam etiam ab omnibus creaturis tanquam Rex & Caput Ecclesia, totiusq; mundi pater & pater ac Dominus agnosceretur, inuocaretur, ac coleretur. Nam semper quidem plenitudo Deitatis habitabat in carne: Sed tunc demum Maiestas & gloria verbi in carne assumpta ineffabiliter relucere cepit, datumq; est ei, secundum Apostolum, nomen super omne nomen, ut ad nomen Iesu se sceleret omne genu caelestium, terrestrium & subterraneorum. Et de hac manifestatione gloria verbi in carne Cyrillus interpretatur petitionem illam Christi: & vñv dōz aōv mē &c. id quod dōz a, unde dōz a z a v verbum est, modo gloriam, modo opinionem significet: quam interpretationem nunc in medio relinquo. Hac verò qua postremo loco DATA esse dixi, proprie αὐτῷ quam officij Mediatoris exaltati appellantur: qua non modo ab essentialibus τῶ λόγῳ idiomati: sed à carnis etiam habitualibus donis ac virtutibus ratione quadam discernuntur; quippe qua non naturis seorsum vel absolute: sed persona πρῶτον πω ut ipsum quoque officium, competunt.

Hanc tabellam toti controuersia lucem asferre iudico: & qui in conspectu eam habuerint, facile ex his & similibus triciis sese expedient, cum obijciatur: Quicquid datum est Christo, vel secundum Deitatem, vel secundum Humanitatem datum est. Deitati nihil dari potest. Ergo Humanitati: Data autē sunt omnia: Hac omnia non sunt tantum creata dona: scilicet & Dei idiomata, omnipotentia, omnipraesentia, &c.

Conclusio

Hactenus, qua potui, breuitate & facilitate vniuersam controuersiam vbiq; uariam explicauimus: nō ut laderem quenquam, sed ut iuniorum iudicia in veritatis causa cognoscenda, meo etiam loco iuuarem. An, quod volui, sum affectus, aliorum fuerit indicare. Hoc saltem scio, praecipua totius causa momenta me sic indicasse hac methodo, ut plura quidem & prolixiora de ea disputari possint: pauciora & magis certa non possint. Statum quidem in
tertio

Phil. 2. 9.

Ioh. 17. 5.

Thess. li. 10.

cap. 9.

in tertio prädicationum genere versari ostendi. At nemo existimet litem de phrasibus tantum esse ἐν τῷ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα, inquit Aristoteles. Non igitur est dubium, quin aduersarij abstractiuis illis phrasibus de omni potentia, omniscientia, omnipraesentia &c. Carnis Christi, ad imitationem quarundam, quas ex vetustis patribus, sed perperam inflexas suis admiscens, nouè confectus & in Theologiam inuictis, receptam ac verā Ecclesia de Personali vniōe doctrinam interpolare, & nouam, Scriptura ignotam, multisq; modis noxiam & periculosam posteritati obstrudere conentur, tantum, ut facta tecta maneat carnis Christi in pane corporali praesentia, & oralis atq; impiorum manducatio. Ad omnia Scriptura loca, quae quidem haecenus causa sua facere existimarunt, modeste respondi: atq; ostendi, exempla ad regulam non quadrare: eorū iam non scriptura testimonijs, sed glossis humanis illam magna ex parte niti: quae quā sint firma, ex ijs, quae ad duo argumenta postremo responsa sunt, liquet.

Dominus sanctificet electos omnes in veritate sua: ut eius amore ac studio, quod profiteamur, serio accensi, errores veterum ac recentium haereses totis pectoribus execremur: positaq; ambitione, odijs & affectibus alijs, pessimis in religione consultiōibus, paci Ecclesia pro se quisq; consulere annitatur: ut sicut baptizati sumus, ita credamus: & sicut credimus, ita loquamur ac profiteamur unum Dominum & seruatore nostrum Iesum Christum verē θεάνθρωπον: cui cum aeterno Patre & Spiritu sancto sit honor & gloria in secula.

Α Μ Ε Ν

NEOSTADII PALATINORVM
TYPIS MATTHEI HARNICH

CIO. IO. XXCVL

* *
*

